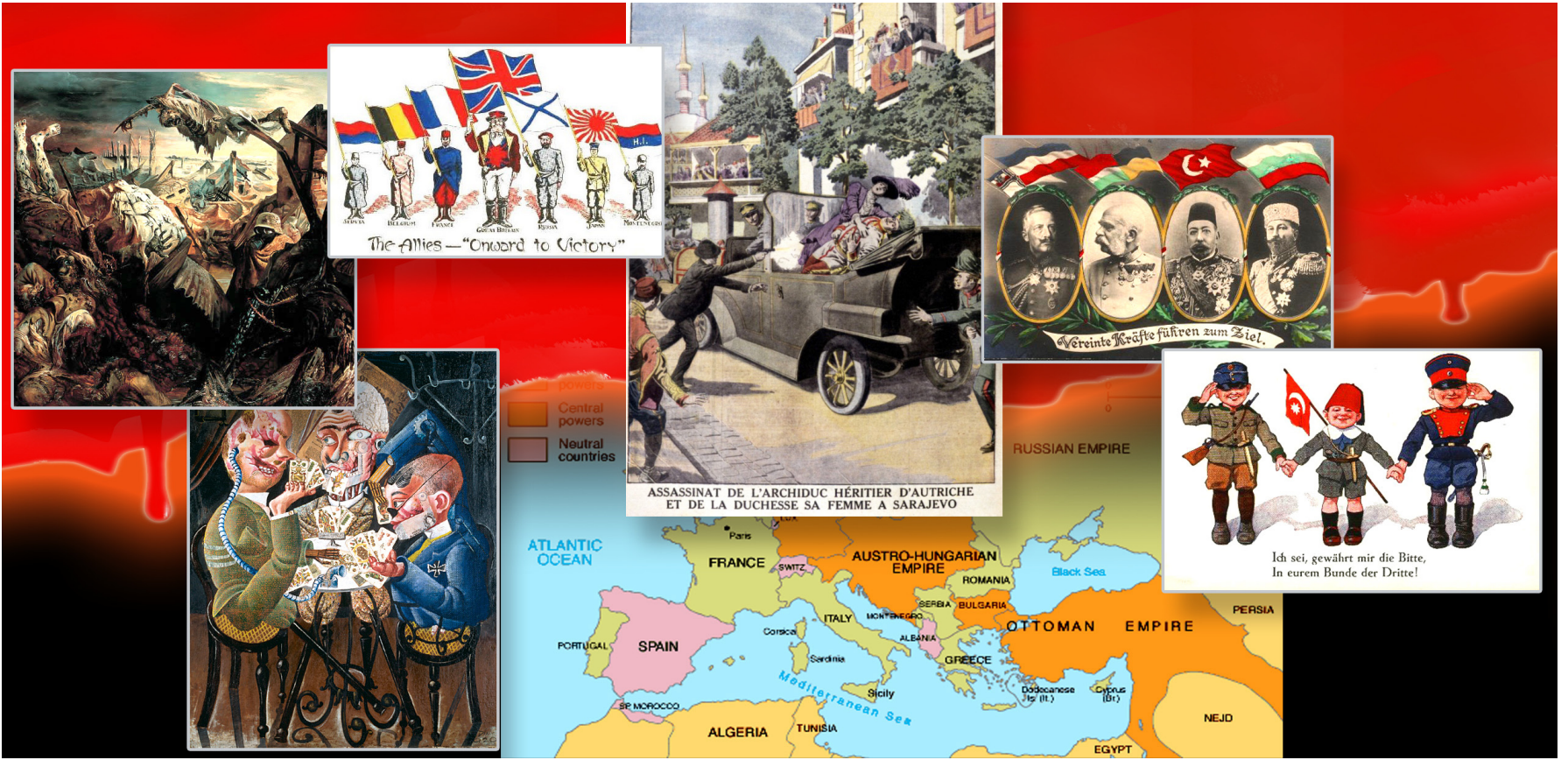

100. Yılında 1. Dünya Savaşı

10

1914 ALMANYA HÜKÜMETİ VE SAVAŞMA ARZUSU

Prof. Dr. Wolfram Wette
(Freiburg Albert-Ludwig Üniversitesi)

İmparator II. Wilhelm 4 Temmuz 1914'te von Bethmann Hollweg'in önceden formüle ettiklerini parlamentoda (Reichstag) açıkladı: "Artık hiçbir partiyi tanımiyorum, kabul ettiğim tek şey Almanlardır". Donanma Kabinesi Başkanı Amiral Georg von Müller Şansölye'nin başarıyla sonuçlanan mizansenine sevinmiş ve şu notu düşmüştür: "Keyifler yerinde. Bizi saldırıya uğrayan taraf olarak sunmakta hükümetin şansı yaver gitti".

11

AVUSTURYA-MACARİSTAN VE BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI. BİR GENEL BAKIŞ

Prof. Dr. Manfred Rauchensteiner
(Viyana Üniversitesi)

Savaş açılmasında İmparator Franz Joseph belirleyici bir rol oynamış ve anayasayı aşan özel yetkilerini kullanmıştır. İmparator savaşı istiyordu ve ölene dek ateşkesin ya da özel bir barışın herhangi bir şekilde sözünü dahi etmemiştir. Ne Habsburg Hanedanlığı'nın Sırbistan ve Rusya karşısında aldığı ağır askeri yenilgiler, ne de Galiçya'nın büyük bir bölümünün 1914'te işgal edilmiş olması, onu, savaşı sürdürme kararından vazgeçirmiyordu.

12

1. DÜNYA SAVAŞI BAĞLAMINDA OSMANLI-TÜRKİYE ve ALMANYA ARASINDA İLİŞKİLER

Emperyal Niyetlerden Kültürel Bütünleşmeye

Doçent Dr. Kemal İnal
(Gazi Üniversitesi)

Nitekim büyük bir savaş çıkarak ya da büyük bir gücün çıkardığı savaşa katılarak pay kapma düşüncesi içindeki İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne beklenen fırsatı vermede Almanya geç kalmadı. Goeben ve Breslav gemilerinin Osmanlı bayrağı altında Rus limanlarını bombalamasıyla Osmanlı resmen savaşa girmiş oldu.

13

RUSYA ve BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Prof. Dr. Dietrich Beyrau
(Tübingen Üniversitesi)

Rusya Büyük Britanya ile 1907'de varılan kırılma anlaşmasının (İran aleyhine) ve Fransa ile kurulan ittifakın ardından, Almanya'nın Osmanlı İmparatorluğu üzerinde ve Balkanlar'da artan etkisinden rahatsız olmuştu. Sırbistan için gösterilen çabayı, Hristiyanları savunmakla ve 19. yüzyılın ortasından itibaren panslavist akımlarla meşruiyetini gerekçelendiren Rus dış politikasının uzun geleneğiyle açıklamak olanaklı.

Avrupa Birliği Seçimlerinde Aşırı Sağın Yükselişi

Almanya için Alternatif Partisi

"AfD'nin göç politikaları kamuoyunda egemen olan görüşü savunuyor, yani bir yandan giderek yaşanan Alman nüfusun bakımı ve ekonominin yüksek nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak için arzu edilen nitelikli eleman göçünü savunuyor. Ama öte yandan, örneğin AB sınır kontrolleriyle Alman sosyal hizmetler sisteminden yararlanmayı hedefleyen göçü reddediyor. Bu da CSU'nun yoksulluk göçüne karşı aldığı tutumla örtüşmektedir." SAYFA 8

UKIP

"Avrupa Birliği üyeliğinin şartları kapsamında iş aramak üzere Britanya'ya gelen Bulgarlar ve Rumenlere yönelik kısıtlamalar, bu yılın Ocak ayında sona eriyor ve bu da UKIP'e AB'nin seyahat özgürlüğü politikasına darbe indirmesi için

bir fırsat sunmakta. UKIP'in başarısı, geleneksel üç ana partiden gelen politikacıları göçün savunulması ve faydalarına ilişkin konuşmada isteksiz hale getirdi. SAYFA 9

Front National

"Bu sıralanan son örnekler açıkça gösteriyor. Fransa, içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sorunlardan bağımsız, birçok korkuyu tetikleyen bir özdeşlik krizi yaşıyor. Yerleşik partiler savunmada. Front National basit ulusal çözümlerle, seçmenleri, sorunlarının çözümünün geçmişe dönüştüğüne, Brüksel'deki doymak bilmez varlığa, kötü olan küreselleşmeye ve vahşi yabancı sürülerine karşı kendi güvenli sınırları içerisinde yaşamakta yattığına inandırıyor." SAYFA 9

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Wolf D. Bukow | Siegen Üniversitesi

Çifte Vatandaşlık ve Seçim Hakkı

Çifte vatandaşlık son yıllarda düzenli aralıklarla tartışılıyor. Ve bu bağlamda hemen seçim hakkı konusu da ele alınmaya başlanıyor. Dünyanın birçok ülkesinde rastlanabilen çok sayıda çift vatandaşlara bakıldığında, burada artık bir tartışma gerekliliğinin olmadığı düşünülebilir. Özünde bu sorun çok pragmatik bir şekilde çözüme bağlanmış ve böylece hukuksal olarak büyük ölçüde bitmiştir. Aslında gerekli olan şey, herkes için seçim hakkını standartlaştırmaktır, yani bu hakkın çift vatandaş statüsü olmadan yeniden düzenlenmesi gerekiyor. Anayasa değişikliğiyle bu kolayca yapılabilir. İşte tam da bu istenmiyor.

ÇOKTAN AŞILMIŞ BİR ULUSAL DEVLET ANLAYIŞI SALT ÇİFTE VATANDAŞLIKLA DEĞİL, SEÇİM HAKKIYLA DA GEREKTİĞİ GİBİ İLGİLENİLMESİNİ ENGELLİYOR

Gerçekten de kamuoyunda, çözümün ne olduğu herkesçe bilindiği halde, olası bir çift vatandaşlık ve onun seçim hakkı için neleri içereceği düzenli aralıklarla tartışılıyor. Görünüşe göre bu çözüme karşı olan, ancak genellikle dile getirilmeyen birşey var: Çifte va-

tandaşların, bir başka ifadeyle ve daha da kötüsü Alman vatandaşı olmayan insanların bağlılığı. Almanya'da kırk yılı tamamlayan seçim hakkı tartışmalarına yakından bakıldığında, asıl konunun insanların bağlılığından duyulan şüphede yattığı hemen görülecektir. Çünkü o zamandan bu yana, yalnızca Alman vatandaşlığı sayesinde bağlılığı kesinleşmiş kişiler olarak belirlenenlerin seçime katılabileceği tespih çeker gibi tekrarlanıyor. Bir zamanlar “yabancılar seçim hakkı” (Bukow 1989) nasıl istenmediyse, günümüzde de çift vatandaşlara seçim hakkı tanınmak istenmiyor (Gerhards, Lengfeld 2013). Elbette Alman olmayan AB vatandaşlarına yerel seçim hakkı tanınması engellenemezdi. Bugüne dek bu uygulamadan daha fazlasına izin verilmedi. Mart 2008'de Türk Devleti'nin planlı olarak yurtdışında yaşayan yurttaşlarına ulusal seçimlere katılma hakkı tanıdığı (parti listeleri için) dikkate alındığında, en geç o an burada salt Almanları değil, Türkleri de ilgilendiren – amaç her ne kadar farklı olsa da - bir sorunsalla karşı karşıya olunduğu görülür. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı açısından bugün dindar-muhafazakar AKP'si için muhafazakar oyları toplamak her

zaman olduğundan daha çok önemlidir - bu parti için “kendi” göçmenlerinden destek almak şu an son derece kolay.

Bu gelişmeler yalnızca siyasi açıdan değil, sosyal bilimler için de ilginçtir. Hem Alman hem de Türk bakış açısıyla çok çabuk isnat edilen ve seçim hakkı üzerine yürütülecek her mantıklı tartışmayı engelleyen şu belirsizlik sorunsalı nasıl ortaya çıkıyor? Bu noktada tuhaf bir uyuma var: Alman tarafından bakıldığında, aslında bir kimsenin biçimsel olarak birden çok ulusal meclisi seçme hakkı bulunmasının esasen Almanlar için bir yenilik oluşturmadığı olgusu insanı şaşırtmaya yetmelidir. Çünkü birçok Almanın birden çok vatandaşlığı bulunuyor ve bu nedenle, elbette sürece dahil olan farklı ülkelerin farklı uygulamaları tarafından belirlenen koşullarda, bağlılıkları sorgulanmadan “yabancı” ulusal parlamentoları seçebilmeleri mümkün. Ancak Almanya'nın en büyük göçmen topluluğu, Alman Türker gündemde olduğunda her şey değişiyor. Türk tarafından bakıldığında ise aslında hemen şaşkınlık yaratması gereken olgu, Türk Devleti'nin Türkiye ile ikinci, üçüncü ya da dördüncü kuşakta dahi hiç bağlantısı olmayan insanları Türkiye'de

ulusal seçimlere katılmaya çağırması, ama öte yandan da çeşitli usul kurallarıyla Kürt topluluğunun her türlü siyasi katılımını engellemeye çalışmasıdır.

Nitekim bu ipucu bile, yürütülen tartışmanın ardında çok farklı bağlamlara işaret eden sorun ve ilişkilerin gizlendiğini göstermeye yetiyor. Bizdeki tartışmanın Alman Türkler, yani elli yıldır entegrasyonlarında sorun yaşandığı isnat edilen topluluk gündeme geldiği an kızıştığı anlaşıldığında, olaylar daha şeffaf bir hal alıyor. Sorun çift vatandaşlıkla tanınan ve göç veren ülkede de seçimlere katılma hakkını içeren olanaklar değil elbette, sorun Türk topluluğunun bağlılığı sorunudur. Alman vatandaşı olmadan Alman seçimlerine katılma hakkı talep edildiğinde bu belirsizlik konusu daha da öne çıkıyor. Türk Devleti tam da bu çekinceyle “oynuyor” ve insanları Alman Türk değil, aksine kendilerini Almanya'da yaşayan Türk olarak görmeye teşvik ediyor. Almanların Alman Türklerin bağlılığından duydukları kuşku, sonal olarak Türk Devleti tarafından onları salt yurtdışı Türkler olarak seferber etmek için becerikli bir şekilde kullanılıyor. Bu gerekçelendirmenin mantığı, her iki devletin tutun-

İÇİNDEKİLER

1. SAYFA (İKİ KONU):

• 100. Yılında 1. Dünya Savaşı
• Avrupa Birliği Seçimleri'nde Aşırı Sağın Yükselişi
- AB'nin Montajı mı Demontajı mı (devamı 8. ve 9. sayfada)

2. SAYFA:

Yurtdışında Cumhurbaşkanlığı Seçimi

3. SAYFA

Prof. Dr. Süheyl Batum
yazı başlığı

4. SAYFA

Armin Laschet
“Federal Hükümetin Entegrasyon Politikası - CDU'nun Pozisyonu”

5. SAYFA

Prof. Dr. Wolf D. Bukow
Çifte Vatandaşlık ve Seçim Hakkı

6. SAYFA

Hamburg Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü Kapatılıyor!

- Prof. Dr. Ursula Neumann

Türkçe Dersleri için Öğretmen Eğitimi Kaldırılmasın - Düzeltilsin!

- Bilge Yörenc

Hamburg Üniversitesi Türkçe Öğretmenlik Bölümü Kapatılmaz! Türkçe Almanya'nın İkinci Büyük Dilidir!

7. SAYFA

Dr. Hıdır Çelik
Paralel Toplumun Alternatifi Ortak Toplumsal Yaşam ve Toplumsal Katılımcılıktır

8.- 9. SAYFA

Avrupa Birliği Seçimleri'nde Aşırı Sağın Yükselişi - AB'nin Montajı mı Demontajı mı?

- Prof. Dr. Jürgen Nowak

2014 Avrupa Birliği Seçimleri'nin Ardından “Almanya için Alternatif Partisi'nin” Analizi

- Pascal Thibaut

- Radio France International

- David Charter - The Times

10. SAYFA

Prof. Dr. Wolfram Wette

1914: Alman Hükümeti ve Savaşma Arzusu

11. SAYFA

Prof. Dr. Manfred Rauchensteiner
yazı başlığı

12. SAYFA

Doç. Dr. Kemal İnal

I. Dünya Savaşı Başlamında Osmanlı-Türkiye ve Almanya Arasındaki İlişkiler - Emperyal Niyetlerden Kültürel Bütünleşmeye

13. SAYFA

Prof. Dr. Dietrich Beyrau
Rusya ve Birinci Dünya Savaşı

14. SAYFA

Öğrenci Mektupları

15. SAYFA

Torsten Jäger
yazı başlığı

16. SAYFA

Sempozyum 2014
Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları

www.politeknik.de

KÜNYE | IMPRESSUM

PoliTeknik

İki aylık Türkçe Gazete
Türkische Zeitung

Erscheinungsweise:

Alle zwei Monate

Unentgeltlich

Ücretsiz

ISSN 2198-8706

Yayımlayan Kurum/

Herausgeber:

Çokyönlü Eğitim Derneği e.V.

Verein für Allseitige Bildung e.V.

Genel Yayın Yönetmeni/

Visdp / Chefredakteur:

Zeynel Korkmaz

(Duisburg Essen Üniversitesi)

Posta adresi:

Postfach 25 03 48

40092 Düsseldorf

Internet adresi:

www.politeknik.de

İletişim/Kontakt

info@politeknik.de

Baskı/Druck:

Hürriyet Gaz. ve Matbaacılık A.Ş.

Zweigniederlassung Deutschland

An der Brücke 20-22

64546 Mörfelden Walldorf

Gestaltung/Grafik Tasarım

Atelier Grafik & Illustration

Ömer Yapraklıran

Prof. Dr. Wolf D. Bukow | Siegen Üniversitesi

maya devam ettiği, ideolojik açıdan aşırıya kaçan üstün insan mitlerini içeren, çoktan aşılmış ulusal devlet anlayışına dayanıyor.

ÇOKTAN ESKİMİŞ BİR ULUSAL DEVLET POLİTİKASINI UYGULAMAK İÇİN, SEÇİM HAKKI YA DA BAĞLILIK KONUSU GİBİ DEMOKRATİK GELENEKLER DÜZENLİ OLARAK ULUSAL İÇERİKLERLE YÜKLENİR

Gerçekten de ne seçim hakkının ne de bağlılık konusunun, kökenleri itibarıyla ulusal devlet ve onun geliştirdiği vatandaşlık hakkıyla hiçbir ilgisi yoktur, yanıtı ise çok basit, çünkü onlar ulusal devletlerden eskidir ve sonraları dönem dönem ulusal devlete karşı eleştirel bir yönleri olmuştur. Seçim hakkı ve bağlılık karmaşık bir tarihsel sürecin ardından ulusal devletin hizmetine girmiş ve sonuçta ulusal içeriklerle yüklenmiştir: Henüz yüz yıl önce, yani Birinci Dünya Savaşı'na kadar örneğin Alman Parlamentosu'nda Fransız ve Polonyalı milletvekilleri de bulunuyordu, bunlar parlamentoda Almanya tarafından ilhak edilen kendi bölgelerini temsil etmişlerdir.

Dolayısıyla aslında seçim hakkı ve bağlılık konusunun ulusal devlet ile bir bağlantısı yoktur ve hatta bunun ötesinde farklı nedenlerden kaynaklanmaktadır. Varlıklarını birbirinden tamamen farklı, ulus öncesi çıkarlara borçludurlar ve bu nedenle de çok farklı anlamlar taşırlar. Bir fren olarak severek kullanılan seçme hakkı ise henüz çok yeni bir hakktır. Gözden kaçan ve ulusal devlet düşüncüsüyle yüceltilen bu bağlamları anımsamak çok önemli.

a) Seçim hakkının kökeni kent toplumlarına dayanmaktadır ve kentliler tarafından büyük çabalarla kazanılmıştır, örneğin 15. yüzyılda İngiltere'de kazanılmış olduğu gibi, ki burada seçim hakkı çoğu durumda varlık düzeyiyle bağlantılı olmuştur. 18. yüzyılın sonunda ve Fransız Devrimi'nin etkisiyle (1789 - 1799), kentliler/burjuvazi genel seçim hakkını kazanmışlardır. Ancak bu hak, Alman ülkelerinde, örneğin ABD'ne kıyasla, ikamet, gelir, cinsiyet ve yaş etmenleri nedeniyle önemli ölçüde sınırlı kalmıştır. İlk olarak Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, demek ki 94 yıl önce sosyal katmanlara özgü seçim hakkının yerini herkesi kapsayan bir seçim hakkı almıştır. Ama o aynı zamanda ilk kez (!) Alman vatandaşlığına

bağlanmıştır. Siyasi bir sistemin temas ettiği tüm insanların kişinin saygınlığından bağımsız olarak söz sahibi olması düşüncesi (bottom up - aşağıdan yukarı) nihayet hayata geçiyor, ama aynı zamanda derhal milliyetçi bir yumuşatmaya tabi oluyordu.

b) Vatandaşlık düzenlemesi henüz yeni bir düzenlemedir ve belli ki seçim hakkıyla ilişkisi yoktur. O, devletin bir halk ordusu kurma ve yurttaşlarının düşman ülkelerle (top down - yukarıdan aşağı) ilişkisini düzenleme arzusunun bir sonucuydu. Bu nedenle vatandaşlık, bir diğer ifadeyle onu gösteren kimlik, ağırlıklı olarak yalnızca asker alımında ya da sınır geçişi durumlarında önemliydi, bunun dışında tanımlanmış değildi ve de ilgi uyandırmıyordu. 1870'e dek bölgelilik nedeniyle zaten birçok farklı vatandaşlık vardı, böylece, örneğin Frankfurt gibi çok sayıda vatandaşlıkların temsil edildiği bir kentte elbette birlikte yaşam için bu durum tümüyle önemsizdi. Buradaki durum da Alman Ulusal Devleti'nin nihai olarak kendini kabul ettirmesiyle değişmiştir ve ilk kez Birinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupalı devletlerin yeniden yapılandırılmasıyla birlikte geçekten önem kazanmıştır.

c) Bağlılık konusunda ise yüzyıllar boyunca farklı siyasi hükümdarların çıkarlarına bağlı olarak farklı düzenlemelere gidilmiştir. Kentlerde bağlılık uzun süre loncalara, sonraları da yerel anayasalarıyla kent yönetimlerine gösterilen bir bağlılık olmuştur. İlk olarak yükselen ulusal devlet, bu amaçlı-ussal bağlılık yapılarını ulusal ölçekli bir meseleye dönüştürmeye çalışmıştır. Bu amaçla kapsamlı bir gerekçelendirme bağlamı kurulmuştur; kurmaca bir halk kavramı oluşturulmuş, soy efsaneleri ve ırkçı ari yapılar yardımıyla herkesi kapsayan bir devlet halkı kavramı kurgulanmıştır. Burada önemli bir rol oynayan şey, devletin temelini teşkil eden bir özdeşliği oluşturmak üzere, sömürgeleştirmeler ve yukarıda belirtilen yeni savaş yönetimi metotları için gerekli olan bağlılığı ulusal devlet adına ele geçirme arzusudur.

Bu üç görünüm ilk kez Birinci Dünya Savaşı sonrasında birbiriyle kaynaşmıştır. Seçim hakkının milliyetçi içeriklerle bu şekilde yüklenmesinin ve bu yüklenmişliğin, Weimer Cumhuriyeti'ne rağmen, büyük ölçüde bir ırk olarak kavranan vatandaşlığın çatısı altında dayanışma olgusuyla kurduğu uğursuz ilişkinin varlığı tüm 20. yüzyıl boyunca tekrar tekrar belgelenebilir. Bunu özellikle Kongre Lehleri'nin (1815'te Viyana Kongresi tarafından kurulan Polonya Krallığı) Almanya'dan kovulması ve Lozan Antlaşması (24 Temmuz 1923) öncesi ve anlaşmanın uygulanması sırasında, Türkiye, Yunanistan ve Ermenistan'da gerçekleşen etnik temizliklerde açıkça görülmektedir (Brandes, Sundhaussen, Troebst 2010). Sürekli olarak önce vatandaşlık, sonra bağlılık ve böylece seçim hakkı da sorgulanmıştır. Artık vatandaşlığın ırksal tanımı ve

bu tanımla birlikte seçim hakkının ve bağlılığın milliyetçi hizmetlere koşulması sonlandırılmalıdır.

ULUS-SONRASI, HAREKETLİLİK VE FARKLILIĞIN ETKİLEDİĞİ BİR MODERNİZM-SONRASINDA, SEÇİM HAKKI VE BAĞLILIK KONUSU, YENİ, BAŞLANGIÇTAKİ AMACINA YAKIN BİR ANLAM KAZANIR

Günümüzde, küreselleşmenin izlenimleri altında, nüfusun artan hareketliliği, bir başka deyişle nüfusun dalgalanmasında ve günlük yaşamın artan farklılaşması ya da melezeleşmesinde saptanabilen olağanüstü bir toplumsal dönüşüm yaşandığını gözlemliyoruz. Ve bu yalnızca bir bölgeyi değil, aslında yeni mega kentler de dahil tüm kent toplumlarını etkiliyor. Modernizm-sonrasına bu eğilim karşısında milliyetçi çabaların eskimiş, ama hala tehlikeli oldukları görülüyor. Yürütülen tartışma için özellikle iki gelişme önemli:

a) Günlük yaşam deneyimlerini, gereksinimlerini ve umutlarını diğer insanlarla paylaşmayı ve topluma duyurmayı hedefleyen geniş bir sivil toplumsal girişim çoktan oluşmuştur. Bu bağlamda seçim hakkı da yeni bir katılım olanağı olarak yeniden yorumlanmayı elverişli kılıyor. Bu noktada da günlük yaşam istemlerinin topluma duyurulması gündemdedir, ancak istemler bu kez planlı olarak konunun nesnesi olan hükümetlere yöneltilmektedir. Bu ikili bir anlam taşıyor: Bir yanda kişinin saygınlığından bağımsız herkese seçme olanağı tanınmalıdır, bu olanak tüm topluma yerel ve ulusal düzeyde ve de AB vb. gibi üst kurumlara kadar uzanan bir seçim hakkını içerir. Öte yandan bu hak, kişinin yaşamını sürdürmediği ya da günlük yaşam istemlerinin nesnesi olmayan bir ülkedeki seçim hakkından yararlanmanın önemli olmadığını ayrıca ifade eder. Somut olarak bunun tam anlamı, siyasi bir sistemin temas ettiği tüm insanlara seçim hakkını vermek ve onu ulusal devlet engellerinden arındırmaktır. O zaman, aksine, ilkece yabancı bir toplumun seçim hakkını talep etmek de hiçbir anlam taşımayacaktır. Ve özellikle bu talebi, haklı olarak eskimiş oluğu için henüz reddedilen ulusal devlet gerekçelendirmeleriyle açıklamak daha da anlamsız olacaktır.

b) Bu bağlamda bir kimsenin bağlılığının milliyetçi hizmetlere koşulması kendi içinde çöker. O an bağlılık bilinçli olarak kişiye toplumda uygun bir yer sunan kurumlara ve toplumsal sistemlere aittir. Böylesi bir bağlılık, bir yandan kişinin varoluşunu düzenleyen insan haklarına ve öte yandan yerel kurumlara, eğitimden, sağlık ve hukuk sistemine kadar mevcut sistemlerin verimliliğine dayanır. Böyle bir bağlılık artık hükümlerle (‘ulusal özdeşlik’) tarafından, bir diğer ifadeyle yukarıdan aşağı (top down) tanımlanmaz, aksine pratik anlayışın bir sonucudur ve dolayısıyla aşağıdan yukarıya (bottom up) doğru, günlük yaşamın birlikteliğinden türer.

Seçim hakkı kuralları ile vatandaşlık düzenlemeleri ve bağlılık konusunun birbiriyle olan sıkı bağlantısı, özellikle ulusal devlet kurmakta büyük zorluklarla karşılaşan Almanya ve Türkiye gibi devletlerin milliyetçi çabalarının bir sonucudur. Esasen bu sıkı bağlantı ilk kez bu devlet tasarısının kendisi de gereksizleştiği anda başarılı olmuştur. Burada verilen umutsuz çaba, yalnızca biçimsel açıdan değil, aksine soy bakımından homojen bir devlet halkı yaratma ve buna göre seçim hakkını doğru kökene sahip ve bağlılığı ‘doğumla’ gelen insanlarla sınırlandırmak olmuştur.

Artık devletler vatandaşlık düzenlemelerini uluslararası hakların öngördüğü doğrultuda, çağdaş, tek bir uyruğa dayandırmadan, bir bölgenin devletle teması olan nüfusunun vatandaşlığı olarak yeniden tanımlamak zorunda olduklarını kavramanın zamanı gelmiştir. Ve seçim hakkı - tarihsel açıdan doğru - benzer şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Benzer demek, devletle teması bulunma ilkesinin bu noktada da geçerli kılınabileceğidir, bu durumda elbette kademeli bir uygulama söz konusudur: Toplumun yerel idarelerle teması bulunan üyelerine yerel, eyalet, federal ve AB gibi kurumlara teması bulunan insanlara da bu seçimlere katılım hakkı tanınmalıdır.

Kaynak:

Brandes, Detlef.; Sundhaussen, Holm.;

Troebst, Stefan. (2010):

Lexikon der Vertreibung. Deportation, Zwangsaussiedlung und ethnische Säuberung im Europa des 20. Jahrhunderts. Wien: Böhlau.

Bukow, Wolf-Dietrich (1989):

Ausländerwahlrecht. Eine vergleichende Analyse der Politik gegenüber ethnischen Minderheiten in der Bundesrepublik Deutschland und in den Niederlanden. Köln: Pahl-Rugenstein (Pahl-Rugenstein).

Gerhards, Jürgen; Lengfeld, Holger (2013):

Wir, ein europäisches Volk? Sozialintegration Europas und die Idee der Gleichheit aller europäischen Bürger. Wiesbaden: Springer

Çeviri: PoliTeknik

Armin Laschet | CDU Genel Başkan Yardımcısı

"Federal Hükümetin Entegrasyon Politikası - CDU'nun Pozisyonu"

Mayıs'ta üç gün, Almanya'nın CDU (Hristiyan Demokrat Birlik Partisi) yönetiminde gerçek bir göç ülkesi olduğunu ve ülkemizin bu gerçekle iyi yaşayabildiğini herkese anlatmaya yeter.

23 Mayıs 2014'te anayasanın ilanının 65. yıldönümünü kutladık. Ailesi 1953'te Almanya'ya gelen, Kuzey Vestfalya'nın Siegen kentinde doğmuş bir yazar olan Navid Kermani Federal Meclis'te günün konuşmasını yaptı. Bir gün öncesinde Cumhurbaşkanı Joachim Gauck 23 kadın ve erkeğe vatandaşlık belgelerini takdim etmişti. İlk kez Christian Wulff cumhurbaşkanlığı konutunda bir vatandaşlığa geçiş kutlaması düzenlemişti.

Ve son olarak: 24 Mayıs'ta, anayasanın ilanından bir gün sonra Köln'de 50.000 gösterici Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın ziyaretine karşı sokaklardaydı - ve yine Köln'de - 18.000 taraftar Başbakan'ın gelişini coşkuyla kutluyordu. Gerek karşıtlar gerekse de taraftarlar anayasal güvence altına alınmış temel haklarını kullanmışlardır: İfade özgürlüğü, gösteri özgürlüğü vb. Almanya'yı birçok insan için çekici kılan da nitekim bu temel haklardır.

Bu üç günün olayları Almanya'nın entegrasyon politikası konusunda oldukça hareketlendiğini gösteriyor. Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti bu bakımdan entegrasyonun başarılı olmasında merkezi bir yerdir. Kuzey Ren Vestfalya'da 4,2 milyon insan bir göç geçmişine sahip. Bu oran nüfusun %23,5'ini oluşturuyor. Eyalette 3 ila 6 yaş altı çocukların %40'ı göç geçmişine sahip, hatta bu oranlar Köln gibi kentlerde yaklaşık %50 civarında.

Bu insanlar Kuzey Ren Vestfalya'da ve Almanya genelinde şanslarını deniyorlar. Onlar ülkemiz için aynı zamanda yaratıcılık, yetenek, çaba göstermek ve toplumsal yükseliş arzusu yönünden olağanüstü bir potansiyel oluşturuyorlar. İşdünyası ve şirketler şu an özellikle bu olguya dikkat çekiyor.

Alman ekonomisi Avrupa'yı saran ağır krizi aşmaya devam ediyor, iş piyasası da olumlu sinyaller veriyor. 2014'ün Mart ayında Almanya'da 42 milyondan fazla insan bir iş sahibiydi. Önümüzdeki aylarda yeni işçi almayı düşünen işletmelerin sayısı artıyor. Aynı zamanda birçok şirket şimdiden işçi açığının bir bölümünü kapatamayacaklarını bildiriyorlar. İlk sıkıntılar mühendis, doğa bilimci, bilişimci ve teknik eleman alanında yaşanıyor. Alman Ekonomi Enstitüsü'nün (IW Köln) hesaplamalarına göre, MINT (mühendislik, doğa bilimleri, bilişim ve teknik) olarak adlan-

ARMIN LASCHET

dırılan branşlarda, 2009 kriz yılı dahil olmak üzere yıllık uzman/nitelikli eleman açığı ortalama 63.000 olmuştur. Öte yandan nitelikli elemanların eksik olduğu açıkça görülen alanlar özellikle bakım hizmetleri, nitekim burada varolan eksikler henüz 2010'da 20.000'i buluyordu ve kalifiye eleman gerektiren belirli meslekler, özellikle metal ve elektrik sanayisi olmuştur.

Demografik dönüşüm nedeniyle uzman ve kalifiye eleman sorunu gelecekte daha da keskinleşecek. Nüfusun artan yaşam süresi ve düşük doğum oranları Almanya'da nüfusun önemli ölçüde azalmasına ve toplumun yaş ortalamasının artmasına neden olacak. Bununla birlikte günümüzde sayıları

yaşam boyunca potansiyelleri geliştir-melidir.

Özellikle göç geçmişi bulunan genç insanlar, çoğu kez göç geçmişi bulunmayan öğrenci arkadaşlarıyla aynı eğitim fırsatlarına sahip değiller. Göçmen kadınlar göç geçmişi olmayan kadınlardan çok daha düşük ölçülerde iş yaşamına katılıyor. Ve hala meslek eğitimini tamamlamamış birçok göçmen var.

CDU'nun imzasını taşıyan bir entegrasyon politikası bu nedenle herkes için eğitim ve katılım fırsatları sunar. Bu entegrasyon politikası Almanya'yı toplumsal yükselişin ülkesi haline dönüştürüyor. Biz burada bireysel dil desteği sunan çocuk yuvalarına devam

potansiyel, iş piyasamız kalifiye eleman açığı yaşarken, hala çoğu durumda işlenmemiş halde öylece duruyor. Bu gelişmeye karşı atılacak önemli bir adım, yurtdışında edinilen niteliklerin kabulü için federal düzeyde ve eyaletlerde çıkarılan yasalardır.

Ancak mezuniyetlerin kabul edilmesi, toplum ve devlet kültürlerarası açılımı şimdiye kıyasla daha ileriye taşıdığı koşullarda bir anlam ifade edebilir. Yaşamın tüm alanlarında, fahri çalışmalarda ve kültür alanında, spor, sağlık ve bakım hizmetlerinde, şirketlerde, medyada ve de siyaset ve idari yapıda, toplumumuz, yeteneklerin, özelliklerin ve kültürlerin çeşitliliğinden yarar sağlıyor. Ülke içerisinde verilecek uğraşlar demografik değişimleri tek başına durdurmaya yeterli değil. Gayri safi yurtiçi hasılanın elde edilebilmesi için öngörülebilir bir gelecekte beş milyon insana ihtiyaç duyulacağı sadece bir tahmin değil, aksine istatistiksel bir gerçek.

Dolayısıyla bugün bizi huzursuz eden şey, geleceğe attığımız bu bakıştır. Almanya bu nedenle kolektif olarak vücut dilini değiştirmelidir. Navid Kermani Federal Meclis'te şunu söyledi: Almanya "anlaşılabilecek üzere özçıkırları nedeniyle, diğer insanlara, yasal yollardan göç başvurusunda bulunmaları için adil bir fırsat tanımalıdır". Göçün bu şekilde yönetilmesi, göçe yaklaşımda yepyeni bir tutumdur.

Böylesi bir hoşgeldin ve kabul etme kültürü için artık zaman geldi. Bu nedenle de yurtdışındaki her Alman temsilciliğinin, vize veren her daire, yurtdışında faaliyet gösteren her ticaret odası, her Goethe Enstitüsü, her yabancı dairesinin, dünyanın en akıllı beyinlerine Almanya'nın yolunu göstermeyi en önemli görevi olarak benimseyecekleri yeni bir işçi talep etme kültürüne ihtiyaç var. Bu amaçla niteliklere, mesleki deneyimlere ve dil bilgisine dayalı, belirli kriterleri temel alan bir göç uygulaması işleme sokulmalıdır.

Çağdaş bir yatırıma elverişli bölge politikası yürütmek, aynı zamanda en akıllı beyinleri de çekmek demektir. Her kim nitelikli insan göçünü reddederse, o, giderek yaşlanan toplumumuz dikkate alındığında, Almanya'nın yatırıma elverişli bölge özelliğini zayıflatır. Şu an koşullar buna uygun, çünkü insanlar, ABD dışında, dünyanın hiçbir ülkesine Almanya'ya olduğu kadar göç etmiyor. Bu şansları değerlendirelim!

GİDEREK YAŞLANAN TOPLUMUMUZDA,
ÜLKEMİZDE YAŞAYAN İNSANLARIN POTANSİYELLERİNİ
DAHA İYİ DEĞERLENDİRMELİYİZ.

yaklaşık 50 milyonu bulan 20 ila 65 arası yaş grubu gelecek yirmi yıl içerisinde neredeyse beşte bir oranında azalacak. Uzman ve kalifiye eleman sıkıntısıyla gelecekte daha sık karşılaşılabilecek.

Giderek yaşlanan toplumumuzda, ülkemizde yaşayan insanların potansiyellerini daha iyi değerlendirmeliyiz. Yaşlı ve deneyimli işçilere yeni fırsatlar tanınmalı, çalışan kadınların oranı birçok AB ülkesiyle karşılaştırıldığında hala çok daha düşük ve birçok genç okullarımızdan hala bir mezuniyet edinmeden ayrılıyor. Ülke içerisinde özellikle sendikalar ve işverenler, mesleki eğitim ve vasıflandırma yoluyla

edilmesine, yeteneğe göre ve bireysel destek sunan okullara, ikili meslek eğitime ve mükemmellik (Exzellenz) olanağı tanıyan üniversitelere değer veriyoruz. Biz, başarıyı arttıran ve fırsatlar yaratan böylesi bir eğitim sıralamasını, özellikle Kuzey Ren Vestfalya'da Kırmızı-Yeşil Eyalet Hükümeti'nin zorla eşitlemeyi dayatan yanlısamlarına karşı savunmalıyız.

Göç geçmişine sahip insanların açınmasını ve katılımını sağlamaya devam edebilmek için, yurtdışında bitirilen meslek eğitimlerinin ve edinilen yükseköğrenim mezuniyetlerinin kabul edilmesini kolaylaştırmalıyız. Ancak bu

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Ursula Neumann | Hamburg Üniversitesi

Türkçe Dersleri için Öğretmen Eğitimi Kaldırılmasın - Düzeltilsin!

On yılı aşkın bir süredir Hamburg'da Alman okullarında Türkçe dersi veren öğretmenler eğitiliyor; şimdi bu yükseköğrenim olanağı kaldırılmak isteniyor. Hamburg Üniversitesi Rektörlüğü, Türkçe dersi için öğretmen eğiten fakültelerin Türkçe dersini kaldırmak için gerekli işlemleri başlatması çağrısında bulunma kararı aldı. İlk adım da atıldı: 2014/15 kış yarıyılında artık öğrenciler Türkçe dersi için kayıt yapamayacak; artık öğrenci yerleştirme olanağı yok. Tam da Federal Eğitim Bakanı Johanna Wanka'nın bir kutlamayla açılışını yaptığı 2014 Türk-Alman Bilim Yılı'nda, arzu edilen bilim ve inovasyon alışverişi için önkoşulları yaratan Türkçe Bölümü kaldırılmak isteniyor. Türk-Alman gençler iyi eğitim almış öğretmenler olmadan akademik düzeyde okuma ve yazmalarını ilerleterek, okullarda ikidilliliklerini geliştiremez. Ticari ilişkiler, turizm branşı ve hukuk sistemi için evde, yemek masasında edinilen dilden daha farklı bir Türkçe-Almanca bilgisine ihtiyaç var. Türkçe Münih, Kuzey Ren Vestalya ve Hamburg'da lisede seçmeli dört mezuniyet dersinden biridir. Bu nedenle Türk yazını bilen ve üniversitede okuyan, dilbilimsel bilgileri olan ve burada yetişmiş çocukların dil edinim süreçleriyle ilgilenmiş öğretmenlere ihtiyaç var. Bu öğretmenlerin zor öğretim bilgisi konularıyla uğraşmış olması gerekli: Ebeveynleri Türkçe eğitim almamış, ama çocuklarının ailedilini yalnızca konuşmasını ve anlamasını değil, bu dilde okuyabilme, yazabilme ve onu yüksek düzeyde geliştirebilmesini istedikleri, Türkçeye farklı düzeyde ege-men olan çocuklara nasıl ders verilir?

Türkçe dersinin öğretmen eğitimi kapsamında okunabildiği diğer yüksekökol Duisburg-Essen Üniversitesi'dir. O Ruhr Havzası ve Ren Bölgesi'ndeki öğretmen ihtiyacını karşılıyor. Kuzey için şu ana kadar Hamburg bu görevi yerine getiriyor. Güneyde, Hessen, Baden-Württemberg ve Baviera'da ısı-sızlık hakim. Berlin de öğretmen eğitmiyor, aksine çareyi Türkiye'de eğitim almış öğretmenlerde buluyor (genelde Almanca dersi için).

Hamburg'daki durum şöyle. Dört farklı öğretmenlik bölümünde okunabilir: İlkokul ve ortaokul öğretmenliği (LAPS), lise öğretmenliği (LA Gym), meslekoku öğretmenliği (LAB) ve özel okul öğretmenliği (Sonderschule - LAS). Herkes için 6 dönem lisans (Bachelor of Arts) ve 4 dönem yüksek lisans (Master of Education) geçerli. İki farklı ders seçiliyor ve neredeyse tüm birleşimler olanaklı. Özel okul öğretmenleri özel pedagoji dahıyla birlikte tek bir ders seçiyor. Hamburg'un özelliği her dersin öğretim bilgisinin eğitim bilimleri bünyesinde yapılmasıdır. Bu pedagojik bakışı ve öğrenimin uygulama boyutuyla ilişkisini destekliyor, çünkü okulda yaptıkları üç büyük stajda öğretim bilgisi dersleri (örneğin Türkçe) veren öğretim üyeleri öğrencilere eşlik ediyor. Yükseköğrenimin akabinde 18 ay süren öğretmenlik stajı başlıyor ve burada da Türkçe için seminer grupları mevcut. Ancak olanaklar sınırlı; birçok mezun staj yeri bulmak için bekliyor.

Öyleyse sorun nerede, neden öğretmenlik eğitimi kapsamında Türkçe dersleri kaldırılmak isteniyor? Birincisi Hamburg'da öğretmenlik bölümlerine kaydolmak zor. Başvuru sayısı ile yerleştirme olanakları arasındaki orantı çok elverişsiz; başvuruların yaklaşık %80'i reddediliyor. 2013/14 kış yarıyılında kayıt için beklenen not ortalaması eğitim bilimlerinde 1,9, Türkçede 2,9 ve Almancada 1,6'ydı. Dolayısıyla Almanca ve Türkçe öğretmeni olmak isteyenler, liseyi 1,6 not ortalamasıyla bitirmiş olmak zorundaydı.

İkincisi Türk kökenli lise mezunlarının oranı - başka yerlerde de olduğu gibi - düşük. Ve bu mezunlar mutlaka öğretmen olmak istiyor değiller. Aslında burada "Daha Çok Göçmen Öğretmen Oluyor" adlı bir program var, ancak görünen o ki, sayıları az olan lise mezunları için öğretmenlikten daha çekici bölümler var. Ve lise mezunları arasında lise üst sınıflarda Türkçe dersine katılmış öğrenciler çok nadir. Üniversitenin uygun öğrenciler bulma ve kayıtlarını yapma şansı çok zayıf. Buna rağmen ka-

yıtlı öğrenci sayısı 128: Bunlar arasında ilk ve ortaokul öğretmeni olmayı hedefleyen 74 kişi lisans ve 32 kişi yüksek lisans yapıyor. Üçüncü nokta bir "ikileme" işaret ediyor. Yerleştirme olanakları sınırlı, çünkü Türkçe öğretmenlerine ihtiyaç düşük. Bu da okullarda yüksek kaliteli Türkçe dersi sunulmadığı için, ebeveynlerin ve öğrencilerin Türkçe derslerine yeterince ilgi göstermemesinden kaynaklanıyor. Türkçe dersine katılmış lise mezunlarının sayısı az ve bu yüzden Türkçe öğretmeliğine başvuran öğrenci sayısı düşük vb. vb.. Bu kısır döngünün kırılması gerekiyor.

Dördüncüsü çok ciddi bir araştırma açığı yaşıyor. Bu gerek Türkçe öğretim bilgisi gerekse de Türkçenin kendisi için geçerli. Almanya'da genellikle şarkiyatçılıkla bağlantılı Türkoloji bölümleri yerleşik kurumlardır. Hamburg dahil beş yüksek okulda bu bölümler var. Buna karşın öğretmen eğitiminin temelini oluşturan Türk yazını ve dilbilimi ise çok az. Türk yazını kürsüsü Hamburg'da vardı, tahsis edilen asistan profesörlük şu an boş. Dilbilimlerinde ise yalnızca okutmanlar bulunuyor. Üniversite acilen bir profesör atamalı, ancak bunun için bir bütçe yok. Bu nedenle araştırmalar yapılamıyor ve araştırma ile öğretimin birlikteliği sağlanamıyor.

Beşincisi öğretimin de eksikleri var ve bunların düzeltilmesi gerekiyor. Eğitim bilimleri fakültesinde yıllardan beri "özel görevlerden" sorumlu bir kadro görev yapıyor. Bu kadro hangi dil olduğundan bağımsız olarak "kökendilinin öğretim bilgisi" seminerleri düzenliyor. Akademik özel öğretmenler olarak görev yapan öğretmenler aracılığıyla

Türkçe ile (ya da Rusça) bağlantılar kuruluyor. Bu model uygulanabiliyor, ama dezavantajı araştırmacılığın ihmal edilmesi oluyor.

Bu sorunların tümü çözülebilir ve "Türkçe öğretmenliği" yatırım yapmaya değer. Gerekli olan tüm sorumluların bu yönde bir irade göstermesidir. Fakülte ve üniversite yönetiminin, bilim ve araştırma dairesinin ve son olarak Bağımsız ve Hansa Kenti Hamburg Senatosu'nun iradesi önemli. Çünkü konu yalnızca para değil!

Özellikle entegrasyon politikasının vereceği mesaj önemli: Almanya toplum içerisinde konuşulan dilleri kabul ediyor. Buna güvenmek mümkün!

Biz Türkçe dersi için öğretmen eğitiyoruz, çünkü:

- Türkçe Almanya'da konuşulan önemli bir dil.
- Türkçe ülkenin ekonomik gücü açısından bir kaynak oluşturuyor.
- Türkçe aile içi iletişim için gerekli.
- Türkçe ikidilli çocuklarımızın bir parçası.
- Türkçe bir eğitim dilidir.
- Türkçe güzeldir!

Universität Hamburg

DER FORSCHUNG | DER LEHRE | DER BILDUNG

Bilge Yörenç | ATÖF Başkan Yardımcısı / TGD Genel Başkan Vekili

Hamburg Üniversitesi TÜRKÇE Öğretmenlik Bölümü kapatılamaz! Türkçe Almanya'nın ikinci büyük dilidir!

Hamburg Üniversitesi Dekanlığı'nın Türkçe öğretmenlik bölümüne öğrenci alımını durdurma kararı, Türkçe ve Türkçenin geleceği açısından büyük bir darbedir. 2014 kış yarıyılından itibaren öğrenci alımı gerçekleşmeyecektir.

20 yıl önce sivil toplum örgütlerinin de çabası ile kurulan bu bölüm Hamburg ve tüm Kuzey Almanya için büyük önem taşımaktadır. Çünkü Almanya'da ön lisans (Bachelor) ve yüksek lisans (Master of Education) diplomaları veren tek bölümdür.

Türkçe öğretmenlik bölümüne öğrenci alımını durdurmanın Hamburg Senatosu'nun eğitim hedeflerine ters düştüğü aşikârdır. Öğrencilerin çokdillilik becerilerinin geliştirilmesi ve bunun kalıcı olması Hamburg Senatosu'nun uyum konseptinde yer almaktadır. Bu karar Hamburg Üniversitesi'nin uluslararası olma yönündeki amaçlarıyla ve bu yönde yapmış oldukları çalışmalarla bağdaşmamaktadır. Hamburg Sivil Toplum Kuruluşları ve öğretmenler bu kararın Hamburg Eyaleti uyum hedeflerine ters düştüğünü ve tehlike arz ettiğini düşünmektedirler.

Aşağıda sıralanmış olan gerekçelendirmeler bu kararın yanlışlığını göstermektedir:

- Ulusal uyum planında (2006) anadilinin ve çokdilliliğin teşviki vurgulanmaktadır.
- Ayrıca çokdillilik ve anadilinin desteklenmesi Hamburg eğitim müfredatında yer almaktadır.
- Almanya'da Türkçe Almancadan sonra en çok konuşulan ikinci dil niteliğindedir. Hamburg eğitim senatörlüğünün yapmış olduğu resmi istatistik verilere göre 15.000'i aşkın öğrenci köken-/aile-dili olarak Türkçe konuşmaktadır. Buna göre Hamburg'da yaşayan öğrencilerin %10'unun Türkçe konuştukları anlaşılmaktadır.
- Almancanın yanı sıra ikinci dil konumunda kalifiye Türkçe dil eğitimi ihtiyacı yüksek olmasına karşın, hâlihazırdaki ders olanakları Hamburg okullarında oldukça yetersizdir.
- Güncel verilere göre Türkçe öğretmenlik bölümünden mezun olmuş olan öğretmen sayısı 51'dir. Birçok Türkçe öğretmenin emekli olma durumları göz önünde bulundurulduğunda, bu sayı

zaman içerisinde giderek azalacaktır.

- Türkçe öğretmenlik bölümü Hamburg dışında yalnızca Essen'de verilmektedir. Kuzey Almanya bölgesinde Hamburg Üniversitesi bu eğitimi veren tek üniversite olma özelliğini taşımaktadır.
- Alman şirketleri artan oranda Türkçe bilen, Alman toplumunu tanıyan fakat Türk toplumuna da hitap edebilen elemanlara ihtiyaç duymakta ve bu elemanları aramaktadır.
- Aranılan elemanların aile içerisinde öğrendikleri Türkçe bilgileri yeterli olmamaktadır. Gerekli dil becerileri ancak okulda ya da üniversitede edinelebilir.
- Üniversitenin Türkçe öğretmenlik bölümünü kapatma girişimi ve Türkçeye karşı sergiledikleri tutumları, Türkçenin imajının zedelenmesine sebep olmaktadır. Bu girişimle Türk toplumuna, kültür miraslarının onanmadığı ve toplum içerisinde kabul görmedikleri gösterilmektedir.

Hamburg'da bulunan 413 okuldan sadece 41'inde 51 Türkçe öğretmeni görev yapmaktadır. Bu sayı Hamburg Eğitim Dairesi tarafından bilinmesine

rağmen "Hamburg'un daha fazla öğretmene ihtiyacı yoktur!" demesi, üniversitenin bunu gerekçelerden biri olarak kabul edip, talep yetersizliğinden Türkçe öğretmenlik bölümünü kapatma kararı alması kabul edilir değildir. Oysa Hamburg örneğinde verilen sayılar bunun yetersizliğini göstermektedir. Kanımca böylesi bir karar hem katılım politikasına hem de çokdilliliğe ve çokkültürlülüğe karşı bir tutumdur. Bu karar bir çözüm değildir. Örneğin üniversitenin resim ve müzik bölümlerinde de talep az olmasına karşın, kapatılmayıp başka çözümler bulunmuştur. Ayrıca Türkiye'deki üniversitelerle ortak bir çalışma yapıp, yeni çareler bulunabilir. Türkçe Hamburg eğitim sisteminin bir parçasıdır. Üniversite bu kararını derhal geri almalıdır.

ÖĞRENCİ MEKTUPLARI

Esra Gezer

3000 Km!

"Neu Hier" ve "Nein" ... Almanya'ya yeni gelenlerin ilk öğrendikleri iki kelime. Karşında biri Almanca konuştuğunda anlamazsan "Nein" dersin, anlarsan ve cevap veremezsen "Neu Hier" dersin. En azından yeni geldiğimde bana böyle öğretti kuzenlerim.

14 yaşındaydım ilk geldiğimde. Babamla annem yeniden başladılar herşeye. Sil baştan yeni bir hayat için getirdi babam bizi bura-ya. Çocukluğum, ailem, okulum, arkadaşlarım ve memleketimden 3000 km uzakta sil baştan! Her gün geçmişin, geride bıraktıklarımın boşazımda düğümlenmesiyle sil baştan!

Sahi ağızdan çıktığı kadar kolay mıydı herşeye sıfırdan başlamak? Başka bir ülke, başka bir dil, başka bir çevre, giyimi kuşamı bile farklı insanlar... Bir ülke düşünün; size hergün "Neden geldin? Sen buraya mı aitsin?" der gibi kokan, kaldırımlarında yürürken yerinizi yadırgatan.

İşte ben; doğduğum, büyüdüğüm, konuşmayı öğrendiğim, sokaklarında koştuğum, ilklerimi yaşadığım vatanımdan herşeye sı-

fırdan başlamak için koparıldım. Ve hala geldiğimden beri oraya gidemedim.

2 yaşındaki bir çocuğun konuşmayı yeni yeni öğrenmesi gibiydi Almancayı öğrenmem. Çat pat konuşma çabalarım ve konuştuğça çevremde gülen insanlar. Gülüşlerinin tek bir farkı vardı; dalga geçmeleri. Ben de gülüyordum onlarla, sonuçta bu benim ayıbım değil, gayretimdi. Ama evde ağlamamı engelleyemiyordum. Almancam ilerledi ve "Hauptschule"dan "Realschule"ya geçtim. Yüksek okula gideceğimi duyanlar "Yapamazsın, geri dönersin. Bir meslek yap yeter." dediler. Ama öyle olmadı. Notlarımı düzelttim ve "Abitur" yapma hakkı kazandım. Şu anda 18 yaşındayım, sınıfımdakilerden bir iki yaş büyüğüm, ama eğitim olarak onlarla aynı seviyedeyim. Hedefim öğretmen olmak, ama özellikle Türkçe eğitim vermek ve bunun sadece hayalde kalmaması için, elimde imkân varken en iyi şekilde devam etmek. Bu yüzden karamsarlığın ve imkansızlığın anlamını kabullenmiyorum. İnsanın istediğinde her zorlukta ilereleyebileceğini kanıtladım kendime. Kendimle bir savaşım var ve o savaşın galibi şimdilik benim...

Dr. Hıdır Çelik | Bonn Göç Araştırmaları ve Kültürlerarası Eğitim Enstitüsü Başkanı

Paralel Toplum Tartışmalarına Eleştirel bir Yaklaşım:

Paralel Toplumun Alternatifi Ortak Toplumsal Yaşam ve Toplumsal Katılımcılıktır

Göç alan toplumların ortak sorunlarının başında, göçmenlerin eşit şartlarda ve eşit haklarla toplumsal yaşama katılımlarının sağlanmasında yaşadıkları sosyal ve siyasal sorunlar gelmektedir. Göçün ilk yıllarında göçmenlerin kendi aralarında bir arada yaşama istemi doğal olmakla birlikte, göç alan ülke tarafından ekonomik, sosyal ve kültürel olarak toplumsal yaşamdan dışlanmaları, göçmenlerin ve onların aile bireylerinin zorunlu olarak belirli semtlerde bir arada yaşamalarına ve yoğunlaşmalarına yol açmıştır. 1960'lı ve 70'li yıllarda Federal Almanya'nın uyumu temel alan politikalarının olmayışı, özellikle Türkiye'den gelen göçmen işçilere misafir gözü ile bakılması, biriken sosyal sorunları günümüze kadar taşıdı.

50 yıllık göç sürecine bakıldığında federal hükümetlerin göçmenleri sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda topluma entegre etme politikaları değil - son 15 yıldaki olumlu gelişmeler hariç - hep dışlayıcı ve geriye dönüşü teşvik politikaları ağırlıktaydı. Bu durum ister istemez toplumsal yaşamda ayrıışmalara ve kutuplaşmalara yol açmıştır. Göçmenlerin birlikte ortak yaşamı temel alan hak talepleri dikkate alınmadığından, bazı büyük şehirlerde aynı kültürel kimlikten ve aynı dini inanca sahip göçmenlerin yoğun olarak bir arada yaşama ve kısmen de olsa "gettolaşma" koşulları oluştu. Özellikle de Türkiyeli göçmenler yoğun oldukları şehirlerin terk edilmiş harabe semtlerinde kahvehanelerini, spor kulüplerini, derneklerini ve işyerlerini vb. kurarak kendi yaşam alanlarını oluşturdular. Bütün bunların oluşmasında en belirleyici etkenlerden biri de hiç şüphesiz konut sorunudur. Göçmenlerin uygun fiyatlara ev bulamamaları, onların kısmen de olsa Almanlar tarafından terkedilmiş semtlerde bir araya gelmelerine yol açtı. Bu duruma yerel yönetimlerin konut politikaları ve konut alanındaki dışlamalar da etkin bir şekilde yol açmıştır. Fakat bundan hareketle bu semtlerde paralel bir toplumsal yapının oluştuğundan bahsedemeyiz.

Son yıllarda "paralel toplum" kavramı üzerinde sıkça tartışılıyor olmasına rağmen, bu kavramın ne anlama geldiğine ne Alman ne de göçmen toplumunun kitle örgütleri tarafından henüz net bir yanıt verilmiş değil. Bu kavram daha çok ırkçı ve yabancı düşmanı çevrelerce suistimal edilmektedir. "Paralel toplum" kavramı şu sıralar en çok akademik boyutuyla tartışılıyor olmasına rağmen, bu alanda da henüz ortak bir konsensüse varılmış değil.

Bu tartışmalarda cevaplanması gereken ana soru etnik kimliği ve inancı temel alan, kendi toplumsal yaşamını kendisinin yarattığı ekonomik, sosyal ve kültürel kurumlarla düzenleyen ve kendisine uygun hukuk normlarının

geçerli olduğu, kendisini tümünden çoğulcu toplumdan ayıran bir yapının oluşturulup oluşturulmadığıdır. Bugün kendisine has işlerliği olan kurumsal ve toplumsal bir yapılaşmanın "toplum içinde toplum" benzeri bir yapının inşasının varlığından bahsedemeyiz.

Avrupa'nın çokkültürlü göçmen toplumlarında bu tür kavramlar üzerinde tartışılırken yaratılan bu suni tartışmaların uyuma katkı sağlayıp sağlamayacağına bilimsel verilere dayanarak tartışılması ve birlikte yaşamı temel alan perspektiflerin geliştirilmesi en doğru yöntemdir. Aksi taktirde Müslüman göçmenler ırkçı ve milliyetçi gruplar tarafından dini duyguları suistimal edilerek, eşit şartlarda topluma uyumu ve toplumsal yaşama katılımları engellenerek paralel yapıların oluşturulma-

çokkültürlü ve çokkimlikli, bugün varılan toplumsal yapının gereksinimlerini de dikkate alarak, eğitimde çokdilliliği temel alan bir eğitim sistemine geçmek zorundadır. Eğitimde çokdillilik okullarda yalnızca anadilinin öğrenilmesine indirgenmemelidir. Eğitimde anadili derslerinin yanı sıra, Federal Almanya'da yaşayan göçmenlerin kültürel kimlikleri, dini inançları, tarih ve geldikleri coğrafya da işlenmelidir. Toplumsal uyum ve toplumda var olan önyargıların giderilmesi eğitim sisteminin bir bütün olarak ırkçı, etnik - milliyetçi etkilenmelerden ve söylemlerden arındırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu noktada bazı çevrelerce yalnızca etnik ve dini kimliğe dayalı eğitim talebi yabancı düşmanı, ırkçı ve sağcı Alman parti ve gruplarının işine yaramakta,

programı yetersizliklerine rağmen, göçmen örgütlerinin büyük bir kısmı tarafından olumlu görülmektedir) yeni göç politikasındaki olumlu açılım, toplum içinde hoşgörünün gelişmesine, karşılıklı önyargıların giderilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu durumdan rahatsız olan ve toplumun bölünmesinden beslenen sayıları az da olsa aşırı politik gruplar bulunmaktadır. Bu gruplardan bir kısmı (Pro.NRW, NPD vb.) Alman toplumu içinde ırkçılığı İslam düşmanlığı ile bütünleştirerek göçmenlere karşı ırkçılık yapmaktadırlar ve diğer bir kısmı ise (Selefiler vb.) İslam dinini emelleri için kullanarak Alman ve Hristiyan düşmanlığını Müslüman göçmenler arasında, özellikle de gençler arasında yayarak, toplumda yaşanan hoşgörü havasını bir anda kültürleri birbirine karşı kışkırtıcı, ırkçı ve dışlayıcı bir kampanyaya dönüştürmektedirler.

Müslüman göçmenlerin kitle örgütlerinin en önemli görevlerinden biri toplumsal sorumluluk içinde hareket ederek, Alman toplumuna ve diğer kültürlerden ve inançlardan insanlarla bütünleşerek ortak ve somut talepleri için her türlü ırkçılığa ve dışlamalara karşı mücadele etmektir. Çokkültürlü bir toplumu ayakta tutan birlikte yaratıkları ve üzerinde anlaştıkları ortak değerlerdir. Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası'nın 1. Maddesi: İnsanın onur ve haysiyetinin korunması, 2. Maddesi: Yaşam hakkı, kişiliğin korunması, kişi özgürlüğü 3. Maddesi: Yasa önünde eşitlik, kadın ile erkeğin eşitliği, ayırım yasağı, 4. Maddesi: Din, vicdan ve inanç özgürlüğü..., 5. Maddesi: Düşünce ve basın özgürlüğü, sanat ve bilim özgürlüğü gibi tüm toplumun üzerinde bütünleşecekleri ortak değerlerdir. Bu değerler bizi bir arada tutmakla birlikte aynı zamanda her birey ve inanç grubunun da yaşam güvencesidir.

"Paralel toplum" tartışmaları çerçevesinde yaratılan siyasal bulanıklık her türden ve milletten ırkçı kesimlerin işine gelmektedir. Bu konuda göçmen örgütleri kendi kitlelerini provokasyona gelmemeleri, özellikle de genç kuşağı yapacakları somut projelerle eğiterek aşırı güçlerin etkisinden koruma sorumluluğu taşımaktadır.

Bir arada yaşam için her ne kadar Alman toplumuna büyük sorumluluklar düşüyorsa da, göçmenler ve onların örgütleri de toplumsal sorumluluk içinde hareket ederek, toplumun bir parçası olmak ve eşit şartlarda söz sahibi olmak için kendi kabuklarından çıkarak, sosyal ve siyasal yaşamın her alanında Alman toplumuyla bütünleşmeleri de bir o kadar zaruridir. Bunu başardığımız oranda da "paralel toplum" gibi yaratılan tartışmalar etkisiz kalacaktır.

“PARALEL TOPLUM” TARTIŞMALARI ÇERÇEVESİNDE
YARATILAN SİYASAL BULANIKLIK HERTÜRDEN VE MİLLETTEN İRKÇİ
KESİMLERİN İŞİNE GELMEKTEDİR.

sının birer aracına dönüşür. Bu konuda Müslüman göçmenlere ve onların örgütlerine önemli görevler düşmektedir.

Birinci nesil göçmelerin "nasıl olsa döneceğiz" perspektifinden hareketle kendi aralarında yoğunlaşmaları, göçün ilk dekadesinde (1960-1970) doğal karşılanmakla birlikte, 50 yıl sonra ikinci, üçüncü ve okul çağındaki dördüncü neslin hala toplumsal yaşama katılımlarında sorunlar yaşanması, ister istemez sosyal ve toplumsal bölünmelere ve ayrıışmalara yol açmaktadır. Bu sorunların en önemlisi ise eğitim sorunudur.

Bugün okul çağında sayıları yüz binleri bulan Türkiye kökenli göçmen emekçi çocuklarının - kimi büyük şehirlerde bu oran ilk ve orta dereceli okullarda yüzde 50'nin üzerindedir - eğitimdeki en temel sorunlarından biri Almanca dil sorunudur. İki kültür arasında büyüyen ve ailelerinden Türkçe dil öğreniminde yeterli derecede destek alamayan bu çocuklar, anadillerini iyi öğrenemediklerinden Almancayı da eksik öğrenmektedirler. Bir dili iyi öğrenmenin en temel şartlarından biri anadilini pedagojik eğitim alarak öğrenmekten geçer. Gerek aile içinde ve gerekse okul öncesinde, anaokulundan başlamak üzere bu çocukların her iki dili - Almanca ve Türkçe - iyi öğrenmeleri ivedi bir zorunluluktur. Başarılı bir eğitimin temel taşı anadili öğreniminin eğitim dili Almanca olan Alman eğitim sistemine entegre edilmesidir.

Bir göçmen toplumu olarak Federal Almanya toplumsal uyum ve birlikte yaşam için bugünkü eğitim sistemini etnik kimlikten arındırarak bir an önce

bu grupların ırkçı ve İslam düşmanı söylemlerine malzeme sağlamaktadır. Çokdillilik giderek yaşlanan Avrupa toplumu için sosyal, ekonomik ve kültürel bir zenginliktir. Eğitimde çokdillilik eğitim sonrası meslek ve iş yaşamının yanı sıra, kültürlerarası diyalog ve ortak sosyal yaşamda da önemli bir köprü oluşturmaktadır.

Federal Almanya'da yaşayan Türkiye kökenli göçmenlerin sorunları Almanya dışından önerilen ve gündeme getirilen yapay tartışmalarla da çözülemez. Sorunların çözümü burada yaşayan göçmenlerin ve onların göçmen örgütlerinin - buna İslami örgütler de dahildir - Alman eğitim kurumları, sendikalar, dilbilimciler ve akademik çevreleri ile birlikte sürdürcekleri ortak tartışmalarla doğru çözüm yolları bulunarak giderilir. Genç nesillerin eğitim, meslek ve iş yaşamlarındaki başarı oranı arttıkça Alman toplumu ile bütünleşmeleri de o oranda başarılı olur. Bu durumda "paralel toplum" gibi yapay tartışmaların etkisi de zayıf kalır.

"Paralel toplum" gibi kavramlar üzerine sürdürülen tartışmalarla asıl toplumsal ve sosyal sorunlar gizlenmeye çalışılıyor. Bu tartışmalar da Federal Almanya'nın son elli yıl boyunca göçmenleri dikkate almayarak, Almanya'nın göçmen ülkesi olduğu gerçeğini göz ardı etmesinin de payı büyüktür. Son on beş yılda, Sosyal Demokrat Parti ve Yeşiller Partisi koalisyon Hükümetiyle (SPD/Bündnis90/Die Grünen,1998) başlayan ve yetersiz de olsa 2005'te kurulan ilk CDU-CSU/SPD kaolisyonuyla devam eden (bugünkü CDU-CSU/SPD koalisyonunun hükümet

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Jürgen Nowak | Berlin Alice Salomon Yüksekokulu

2014 Avrupa Birliği Seçimleri'nin Ardından

"Almanya için Alternatif Partisi'nin" Analizi

Eylül 2013'te Almanya'da yapılan federal seçimlerde Almanya için Alternatif Partisi (AfD) %4,7 oy alarak, yüzde beş barajının az farkla altında kaldı. Seçim barajı olmayan ve Mayıs 2014'te yapılan AB seçimlerinde parti oyların %7'sini alarak güçlendi ve yedi milletvekiliyle parlamentoya giriyor. Küçük bir oy çokluğuyla AfD, her ne kadar Alman Şansölyesi Merkel İngiltere Başbakanı Cameron'a baskı yapmış olsa da, Avrupalı Muhafazakarlar ve Reformistler Fraksiyonu'na (EKR) üye oldu, çünkü EKR içerisinde Polonyalı muhafazakarların ve Britanyalı Tory üyelerinin nüfuzu büyük.

AfD nasıl bir parti? Popülist mi, milliyetçi mi ya da aşırı sağcı mı veya başka bir şey mi? AfD'yi açık bir siyasi etiketle işaretlemek kolay değil, çünkü sorun parti programının kolayca kayabilen siyasi öğelerin bir karışımı olmasıdır. 25 Mayıs 2014 seçim programının ağırlık noktası EURO'ya ve AB merkezîyetçiliğine eleştirel yaklaşımdır, ama diğer toplumsal konular da ele alınıyor.

EURO'ya ve Brüksel'e Karşı

AfD EURO'nun kendisini, krize karşı Avrupa'nın oluşturduğu kurtarma şemsiyesini (ESM) ve "yurttaşın uzak yapay bir devlet" olarak Brüksel bürokrasisinin merkezîyetçiliğini eleştiriyor. Özellikle Yunanistan gibi borçlu ülkelerin kredileri için Almanya'nın (sözde) taşımak zorunda kalacağı mali yükü eleştiriyor. Bir diğer ifadeyle Avrupa kurtarma şemsiyesinin yükünü sözde Almanya tek başına sırtlamak zorunda kalacak. AfD'nin bu Euro borç politikasıyla mücadele edeceği belirtiliyor.

Partinin "Almanya için cesaret" sloganıyla özetlenen görüşlerinde, yerleşik partiler gizli Euro kurtarma politikasını örtbas etmeye çalışmakla suçlanıyor. AfD Brüksel'deki aktörlerin kamuoyu önünde hesap vermeleri için, "Avrupa Parlamentosu'nda araştırma komisyonu kurulmasını" önererek, "Alternatif" bir Euro politikası için Almanya'ya daha fazla söz ve veto hakkı talep ediyor:

- "ESM'nin ek yardım kredilerine karşı Alman vetosu"
- "EZB'deki söz hakkı, üye devletlerin merkez bankalarının Avrupa Merkez Bankası'ndaki sermaye oranlarını (Almanya: %27) yansıtmalıdır".
- "Diğer ülkelerin vergi mükellefleri devreye sokulmadan önce, kötü ekonomik yönetimin mali sonuçları, önce her ülkenin kendi varlıklı kesimlerinden alınacak bir dayanışma ödeneğiyle hafifletilmelidir".

"AfD merkezîyetçi politikaların terk edilmesini istiyor... Hizmette yerellik ilkesi (Subsidiaritätsprinzip) yeniden öne çıkmalı". AfD bu "aşırı devlete" karşı mücadele edecek. Bu nedenle ayrıca şunları talep ediyor:

- "Temel yetkinlik alanlarındaki AB komiserlerinin sayısının azaltılması".
- "Şu an 50.000 olan AB memuru sayısının yedi yıl içerisinde yarı yarıya indirilmesi".
- "AB bütçesinin önemli ölçüde kısıtlanması".

Avrupa'nın "AB tarafından ihlal edilmemesi gereken coğrafi, kültürler ve tarihsel sınırları bulunduğundan", AfD "Türkiye'nin AB üyeliğini reddediyor. Üyelik görüşmeleri durdurulmalı". 22 Mart 2014 tarihli seçim programının

eski bir taslağında "Hristiyan-Batılı kültür çevresinin değer esaslarından" söz edilmiştir.

Sağ-Sol-Ekonomi Politikaları

AfD'nin ekonomi politikası rekabet gücü yüksek ve sosyal bir AB istiyor, bir diğer ifadeyle, bir taraftan yasayla belirlenen, kapsamlı asgari ücreti reddediyor. Ama aynı zamanda "Almanya'da insani bir yaşam ve asgari bir sosyal katılım sağlayabilmek için", "düşük gelirli kesimlere güvenilir bir gelir kaynağı yaratılması" gerektiği belirtiliyor. Başka bir paragrafta parti "gerçekten yoksul olanlardan" söz etmekte, ama bu nasıl tanımlanıyor?

AfD'nin özellikle bankalara yönelik ve daha çok sola ait görüşleri üstlenmesi dikkate değer, çünkü şunları talep ediyor:

- "Büyük bankaların daha küçük birimler halinde parçalanması..."
- "Pazar gücünü kötüye kullanan bankaların ağır cezalara çarptırılması. Ya banka lisansları iptal edilmeli ya da daha küçük kurumlara dönüştürülmeli".
- "Bankaların, hedgefon ve karanlık para kuruluşlarının gelecekte asgari %25 oranında bir özsermayeyi garanti etmekle yükümlendirilmesi".
- "Bankalara yapılan ikramiye ödemelerinin tedbirli bir hesaba yatırılması ve bu hesabın ancak beş yıllık bir mühletten ardından kullanılabilmesi".

Bu tür taleplere SPD ve Sol Parti de programlarında yer veriyor.

AfD tüketicilerin ve çevrenin korunmasını, hukuksal güvence, sosyal standartlar ve kültür politikalarını sulandıracağı için, AB ile ABD arasında

imzalanması planlanan "Transatlantic Trade and Investment Partnership" (TTIP) serbest ticaret anlaşmasına da hala karşı.

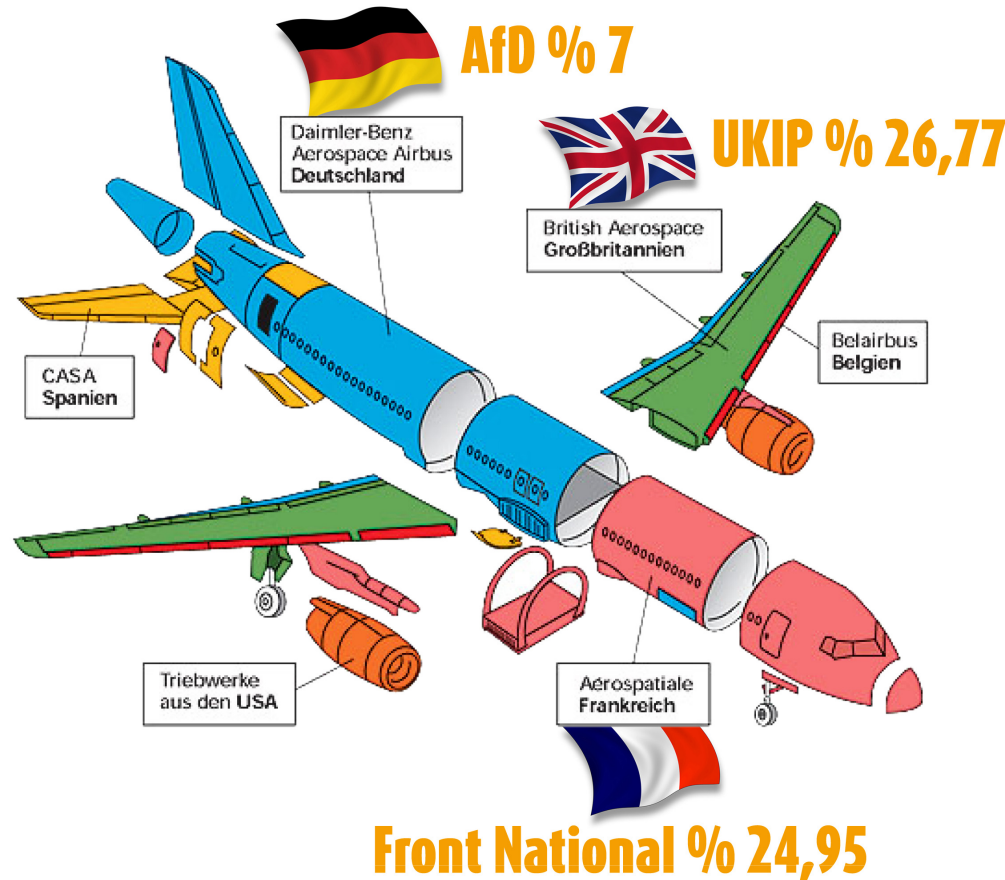
Göç ve Mülteci Politikaları - Artılar ve Eksikler

AfD'nin göç politikaları kamuoyunda egemen olan görüşü savunuyor, yani bir yandan giderek yaşanan Alman nüfusun bakımı ve ekonominin yüksek nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak için arzu edilen nitelikli eleman göçünü savunuyor. Ama öte yandan, örneğin AB sınır kontrolleriyle Alman sosyal hizmetler sisteminden yararlanmayı hedefleyen göçü reddediyor. Bu da CSU'nun yoksulluk göçüne karşı aldığı tutumla örtüşmektedir.

Hatta mülteci politikalarında insani yardımın ve savaş mültecilerine desteğin sağlanmasını ve de AB sınır ülkelerinin lehine mülteci politikalarından doğan yükün eşit paylaşılmasını talep ediyor. Ve "iltica başvurusu yapanlara çalışma hakkı tanınması"ndan söz ediyor.

Vargı

İçerikleri itibarıyla AfD eski FDP'ye çok benziyor, bir diğer ifadeyle, hemen "Sağ-Açık Parti" olarak tanımlamadan, onun büyük ölçüde neoliberal-ulusal muhafazakar bir parti olduğu söylenebilir, çünkü içinde "sol" programlarla örtüşen bir takım parçacıklar barındırıyor. Aslında AfD Avrupa'ya ya da Euro'ya eleştirel duran, ancak Avrupa karşıtı olmayan bir parti, diğer partilerden de tepkili ve sağ popülist seçmenleri çekiyor. ■

Çeviri: PoliTeknik

David Charter | The Times

Britanya'da 100 yıldan bu yana ilk kez, ne merkez sağın Muhafazakarları ne de merkez sol İşçi Partisi ulusal bir seçimde galip gelemedi. Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi'nin (UKIP) Avrupa Parlamentosu seçimlerindeki zaferi, Britanya politikasında gerçek bir depreme neden oldu. Bu sonuç kolayca sağ-kanat popülizmin yükselişe geçtiği şeklinde hatalı yorumlanabilir. Ancak partinin başarısını yüksek göç oranlarının tetiklediği doğru olsa da, Britanyalıların bir anda aşırı-sağı benimsediğini düşünmek yanlış olacaktır.

Kendini hızla büyüyen bu partiyle ilişkilendiren az sayıda tuhaf destekçisinin kabul edilemez görüşlerine rağmen, UKIP'in karizmatik lideri Nigel Farage ırkçı biri değil. Aşırı sağa sempati duyan bu kişiler tespit edildiğinde, partiden atılıyorlar. Farage, Avrupa etabında partisinin Marine le Pen'in Ulusal Cephe'si (Front National) ve Geert Wilders'in Özgürlük Partisi (Freedom Party) ile ilişkilendirilmesinden çekinmekte ve doğru şekilde bu partilerin İslam fobilerinin Birleşik Krallık'ta zehirleyici olarak görüleceğine inanmaktadır. UKIP lideri hiç bir zaman cami inşasına ya da başörtüsüne yasak çağrısında bulunmamıştır. Gerçekten de Farage, son 15 yıldır dünyanın her köşesinden gelen, çarpıcı biçimde yüksek ve bazı toplulukları alt üst eden göç oranlarına karşı öfkeli işçi sınıfının gerçek sesini temsil ediyor. Bu durum zorlu ekonomik şartlarda daha da şiddetlenmiştir, fakat ekonomik can-

lanmaya rağmen UKIP desteğini korumada başarılı olmuştur. Neden?

Farage, halkın içinden geldiğini gösteren cazibesıyla ve rahatsız edici doğruları söylemede istekli oluşuyla ana partilerin diğer liderleri arasında sıyrılıyor. Diğer üç ana parti, yaşamının büyük kısmını politikaya adanmış, ülkenin en iyi üniversitelerinden mezun, akıllı ve genç liderlere sahip. Ve hepsi birbirine benziyor. Üniversiteye gitmemiş, Londra'da 20 yıllık bir emtia ticareti kariyerine sahip Farage ise, metropol elitleri olarak gördükleri politikacılardan bıkmış protestocu seçmenler için bir alternatif sunmaktadır. Protesto oylarının olağan adresi olan Liberal Demokrat Parti, 2010'da koalisyon hükümetine katıldığı için artık buna elverişli değil. UKIP destekçileri sadece hoşnutsuz sağ-kanattan oluşmayıp, farklı türden geçmişlere sahip. UKIP seçmenlerinin sadece dörtte biri, kendisini 'mutlak' veya 'büyük ölçüde' sağ-kanatta tanımlamaktadır.

Parti, Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden çıkması için mücadele vermek üzere kurulmuş olsa da, anketler gösteriyor ki Avrupa meselesi UKIP seçmenlerinin en önemli üçüncü sorunu. En kritik öncelikleri göç ve ekonomi. YouGov anketörleri hangi sorun 'sizi ve ailenizi' doğrudan etkilemektedir sorusunu sorduğunda; Avrupa meselesi ekonomi, göç, sağlık, emeklilik maaşı ve sosyal yardımların ardından altıncı sırada gelmiştir. UKIP'in ülkeye yerleşmek üzere gelen yeni göçmenler

için beş yıllık erteleme çağrısı gerçekçi olmayabilir, fakat göç meselesiyle ilgili zorlu sorulardan uzak duran diğer partilerin politikacılarına karşı öfkeli çoğu seçmenin ham teline dokunmuştur.

UKIP'in zaferinin gelecek yıl genel seçimlerde tekrarlanması pek olası görünmüyor. Seçmenlerinin neredeyse yarısı, anket analizlerinin yorumladığı gibi, ulusal hükümetin geleceği söz konusu olduğunda büyük ihtimalle yerleşik bir partiye geri dönecektir. Çünkü Britanya'nın her seçim bölgesinde sadece en fazla oya sahip adayın sandalye kazanabildiği çoğunluk oy sisteminde (Mehrheitswahl), yeni bir partinin atılımında bulunması herkesin bildiği gibi oldukça zor.

UKIP'in Mayıs ayındaki atılımına rağmen, Britanya'da aşırı-sağın öyküsü bir düşüşü göstermektedir. Göçmen karıştı Britanya Ulusal Partisi (BNP), radikal partileri tanımlama eğilimindeki bir diğer ayrışmadan sonra, Mayıs seçimlerinde Avrupa Parlamentosu'ndaki üyelerini de kaybetti. BNP'nin parlamento üyelerinden bazıları farklı bir aşırı-sağ parti kurmak üzere ayrılmıştı ve kalan üyeleri ile parti lideri, iflas ettiklerini duyurmuştu. Britanya çok ırklı bir toplum olarak daha rahat bir yapıya büründükçe, aşırı-sağ yükselme konusunda başarısızlık yaşadı. 2011 nüfus sayımı, etnik azınlık nüfusunun %9'dan (2001) %14'e yükseldiğini gösteriyor. Buna ek olarak bazı araştırmacılar karışık etnik kökene sahip insanların iki kat artarak

yaklaşık 1,2 milyona ulaştığını öne sürmektedir.

Avrupa Birliği üyeliğinin şartları kapsamında iş aramak üzere Britanya'ya gelen Bulgarlar ve Rumenlere yönelik kısıtlamalar, bu yılın Ocak ayında sona eriyor ve bu da UKIP'e AB'nin seyahat özgürlüğü politikasına darbe indirmesi için bir fırsat sunmakta. UKIP'in başarısı, geleneksel üç ana partiden gelen politikacıları göçün savunulması ve faydalarına ilişkin konuşmada isteksiz hale getirdi. Bu konu genel anlamda Avrupa delegelerine ya da akademisyenlere havale edilmiş ve seçmenleri Doğu Avrupa'dan gelen, konut ve okul ihtiyacı olan yoksul insanların kitlesel akınıyla korkutması için sahne UKIP'e terk edilmiştir. AB serbest dolaşım politikasını, işsiz göçmenlerin vergi mükelleflerinin yardımlar nedeniyle rahatsız olduğu zengin ülkelere yerleşmesini ve yardım almasını daha zor hale getirecek şekilde uyarlamayı reddettiği için bu konuda pek yardımcı olmamakta. Bu durum, UKIP'in başarısıyla birlikte düşünüldüğünde, Başbakan Cameron'u genel seçimleri kazanırsa 2017'de Britanya'nın devam eden AB üyeliğine ilişkin bir referandum vaadinde bulunmaya sevk eden bir faktördür. Tüm bunlar, UKIP'in gerçekten de çok önemli bir etkisini gösteriyor. Ve aslında Britanya'da aşırı sağın boy göstermesine değil, ülkeyi Avrupa'dan ayrılma eşğine getiren popülist ve itirazcı politikaların bir tür karışımına işaret ediyor.

Çeviri: PoliTeknik

Pascal Thibaut | Radio France International

21 Nisan 2002: Fransa bir depremle sarsıldı. Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunda aşırı sağcı parti Front National'in (Ulusal Cephe) başkanı Jean-Marie Le Pen sürpriz bir şekilde seçimlerin 2. turuna kalmayı başardı.

25 Mayıs 2014: Babasının ardından kızı. Üç yıldır parti yönetimini elinde bulunduran Marine Le Pen Fransa'da yeni bir siyasal depreme neden oldu. Front National oyların %25'ini aldı ve böylece Fransa'da en büyük parti oldu. 2012 cumhurbaşkanlığı seçiminde aldığı iyi sonucun ardından, bu yılın Mart ayında gerçekleştirilen ve orta büyüklükte 11 kentin fethedilmesiyle sonuçlanan yerel seçimlerde sağladığı başarıdan sonra, aşırı sağcı hareketin bu yeni başarısı yeni bir aşamayı gösteriyor.

Bu yıl Fransa'da düzenlenen her iki seçimde Front National'in seçim sonuçları tartışmaların gündemindeydi. Diğer partiler yanıt vermek, tutum belirlemek ve Front National'in belirlediği konulara karşı artık bağışık olmayan burjuva kesimlere koalisyonların mı, ona bir süre göz yumma ya da kesin bir sınır koymanın mı gündemde olduğunu açıklamak zorunda kaldılar. Şimdi birçok kişi 2017'de yapılacak bir sonraki cumhurbaşkanlığı seçimlerini, kendi şanslarını, ama ayrıca Front National tehlikesini de düşünmeye başladı. 2002'nin tekrarı olası mı, bir başka ifadeyle Marine Le Pen ile başka bir adayın

2. tura kalması olanaklı mı?

Neden olmasın ki? Bir Fransız gazetesinin haklı olarak kısa bir süre önce yazmış olduğu üzere, Front National için şu an Fransa'daki siyasi koşullar Noel gibi. Sosyalist Hükümet ve Devlet Başkanı tüm inanılırlığını yitirdi, verdiği sözleri tutmadı, unuttu ve revize etti. İşsizlik ve varoluşsal korkular Fransızları meşgul ediyor. Yerleşik partilere karşı umutlarını yitirdiler. Fransız burjuva kesimi tarafından sıkça kullanılan bir tanımı üstenecek olursak, «dünyanın en aptal sağ» kendi kendini demonte etti. Normal işleyen her demokraside, muhalefet, hükümetin benzer bir durumda olması karşısında büyük bir zafer elde ederdi. Ancak UMP (Halk Hareketi Birliği) yerlerde. Kişisel ihtiraslar, ideolojik mevzi savaşları, Nicolas Sarkozy'nin 2012 seçim kampanyasının finansmanında yaşananlar: Şampanyanın böyle sine tüketildiği bir ortamda Marine Le Pen'in göze hoş görünmesi gerçekten şaşırtıcı!

Burjuva nitelikli UMP'nin kötü seçim sonuçlarında açıkça görülüyor: Asıl skandal Front National'in başarılarından çok, diğer partilerin güvenilir bir alternatif sunmakta beceriksiz olmalarıdır.

Yerleşik grupların yeterince güvenilir olmamasının yanı sıra, sözümona Fransız politikasının «lepenleştirilmesi» de bir rol oynuyor. Bununla kastedi-

len siyasi tartışmaya aşırı sağ partiye ait konuların bulaşmasıdır. Bunu kısmen göç, güvenlik ve ulusal özdeşlikle ilgili söylemleri ve önerileriyle puan toplamaya çalışan burjuva kesimlerde açıkça görmek olanaklı. Şimdi ise seçmenler kopyası yerine orijinalini seçmeyi tercih ettiler.

Göç ve güvenlik artık Front National'in puan toplayabildiği tek konu değil. Ancak özellikle daha az eğitilmiş seçmenleri, işçileri ve işsizleri çekmek amacıyla parti programının bir parçası olmaya devam ediyor. Fransa'daki göçmenler Kuzey Afrika'dan (Cezayir, Tunus, Fas) ya da Sahra'nın güneyinden, Fransızca konuşulan ülkelere geliyorlar. Front National'in sloganları da geçmişte olduğu kadar sert değil ve partinin, Marine Le Pen ile birlikte sosyal çevrelerde kabul edilebilir olma arzusunu yansıtıyorlar, ama içerikler değişmiyor.

Sosyalist kesim de baskı altında ve buna karşı koyamıyor. İçişleri Bakanı'nın Avrupa Birliği seçimlerinden sonra Hollande'nin vermiş olduğu bir sözü, AB üyesi ülkelere gelmeyen yabancılara yerel seçim hakkının tanınması vaadini yerine getirmeyeceğini duyurması bu vahim gelişmeye yeni bir örnektir. Şimdi bakan olan sefelinin yürüttüğü sert göç politikası da bir başka örnek. Roman kamplarının kaba bir şekilde dağıtılması ve söylenen bazı

sözler birkaç yıl öncesine kadar bir sol politikacıdan beklenemezdi. Hükümetin, örneğin sözümona «eşcinsel evlilikler» konusunda olduğu gibi, toplumsal reformlar yapmakta tereddütlü davranması siyasi başarısızlığın bir örneği ve uzun yıllar savunulan görüşlerin terk edilmesidir. Bu şekilde kendi seçmenlerinin hoşnutsuzluğu ve karıştıların öfkesi güçlendirilmiş olur.

Bu sıralanan son örnekler açıkça gösteriyor. Fransa, içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sorunlardan bağımsız, birçok korkuyu tetikleyen bir özdeşlik krizi yaşıyor. Yerleşik partiler savunmada. Front National basit ulusal çözümlerle, seçmenleri, sorunlarının çözümünün geçmişe dönüştüğüne, Brüksel'deki doymak bilmez varlığa, kötü olan küreselleşmeye ve vahşi yabancı sürülerine karşı kendi güvenli sınırları içerisinde yaşamakta yattığına inandırıyor.

Geçmiş seyahatin tatlı bir yüzü var, partisinin sosyal çevrelerde kabul görmesini sağlayan Marine Le Pen. Parti konularını kendisi belirledi. Onunla izlenme oranları artıyor. Kabul etme ya da kayıtsızlık arttı. Babasının 2002'de sağladığı başarının ardından 1,3 milyon genç bunu protesto etmek için kendiliğinden sokağa çıktı. Perşembe günü ise sayıları birkaç bindi.

Çeviri: Feza İnan

Prof. Dr. Manfred Rauchensteiner | Viyana Üniversitesi

Avusturya-Macaristan ve Birinci Dünya Savaşı

Bir Genel Bakış

Savaşın patlak vermesi bir yerde beklenen bir gelişmeydi. Bir yanda Fransa, İngiltere ve Rusya'nın kurduğu Üçlü İtilaf, diğer yanda Almanya, Avusturya-Macaristan ve İtalya'dan oluşan Üçlü İttifak, olası savaş durumları için kurulmuşlardı. Bu güçler arasındaki denge varolmaya devam ederken, istikrarın bozulması, kurulan ittifakların dışında, Balkanlar'da gerçekleşti. Sırbistan'a 23 Temmuz 1914'te ultimatom veren ve 28 Temmuz'da savaş ilan eden Avusturya-Macaristan'ın, savaşın patlak vermesine başlıca katkıyı sağlamış imparatorluk olarak gösterilmesi her ne kadar doğru olsa da, bu gerçek, ne İngiltere, Fransa ve Rusya'dan oluşan birliğin, ne de Avusturya-Macaristan ve Almanya'nın tepkilerini açıklayamaz. Ancak savaşın çıkmasından kimin sorumlu olduğu, savaşın nedenleri ve neden sürecin belli bir noktada anlaşılmaya vararak, savaşın daha önce sonlandırılmadığı gibi konular araştırıldığında, kendimizi çok çabuk karşı-olgusal (kontrafaktisch) bir tarih yaklaşımı içerisinde buluruz (kontrafaktisch: "Belli olaylar farklı gelişseydi ne olurdu?" sorusu ve varsayımlar üzerinden değişik tarihi senaryolar geliştiren bir tarih anlayışı).

Savaşa katılan her devlet belli amaçlar gütmüştür. Avusturya-Macaristan, Sırbistan'ı yenerek, Sırbistan'ın hala ulaşmak istediği Yugoslavya hedefi ile Habsburg Hanedanlığı'nı tehlikeye sokmasını engellemek istiyordu. Ancak Sırbistan ile savaşmak, Rusya'nın da savaşa katılacağını göze almak anlamına geliyordu. Öyle ki Rusya, 1914 yazı öncesi, doğusunda bulunan askeri bölgelerdeki birlikleri savaşa hazır konuma getirmişti. Savaşın henüz bu başlangıç aşamasında bazı devletlerin tümüyle tasfiyesi dahi planlanıyordu: Avusturya-Macaristan, Sırbistan'ın başka Balkan ülkeleri arasında (Romanya, Bulgaristan ve Yunanistan) bölünmesini tasarlıyordu. Rusya ise Habsburg Hanedanlığı'nın tasfiyesini savaş hedefi olarak belirlemişti.

Bu amaçlar doğrultusunda savaşın tüm tarafları varolan ittifaklara güveniyordu. İtilaf Devletleri birliği tümüyle savaşa çekmeyi başarırken, İttifak Devletleri (Almanya ve Avusturya-Macaristan, Kasım 1914'ten itibaren Osmanlı İmparatorluğu ve Eylül 1915'ten itibaren Bulgaristan) başta Üçlü İttifak'ın bir parçası olan İtalya'yı ve İttifak Devletleri'ne yarı bağlı olan Romanya'yı savaşa katılmaya ikna edememişlerdir.

Savaş açılmasında İmparator Franz Joseph belirleyici bir rol oynamış ve anayasayı aşan özel yetkilerini kullanmıştır. İmparator savaş istiyordu ve ölene dek ateşkesin ya da özel bir barışın herhangi bir şekilde sözünün dahi edilmesinden kaçınmıştır. Ne Habsburg Hanedanlığı'nın Sırbistan ve Rusya kar-

sısında yaşadığı ağır askeri yenilgiler, ne de Galiciya'nın büyük bir bölümünün 1914'te işgal edilmiş olması, onu, savaş sürdürme kararından vazgeçirmiyordu. 1914/15 kışından sonra bu ancak Almanya'nın yardımıyla mümkün olmuştur. Avusturya ve Almanya arasındaki ilişki, savaşın seyrini belirlemiş olan en önemli etkenlerden biridir. Almanya'nın yoğun askeri yardımı sayesinde 1915 Mayıs ayında Galiciya'nın önemli bir bölümü geri alınmış ve Rusya'nın saldırı gücü bir yıllığına kırılmıştır. Yine Alman yardımı ile 1915'te Sırbistan da yenilebilmiştir. Sonuçta Alman birliklerinin Polonya'daki varlığı, Avusturya-Macaristan İmparatorluk Ordusu'nun, İtalya'nın 23 Mayıs 1915'te savaş ilan etmesiyle güneybatıda açılan cephe de çarpışabilmesini ve bu cephe de nihai muharebenin 1917/18'e dek ertelenebilmesini sağlamıştır. Avusturya-Macaristan ordusunun ve aynı şekilde İtalyan ordusunun, Kuzey İtalya ve

karar verebilecekti. İmparator Franz Joseph bunu kabul etti.

Franz Joseph'in ölümünden sonra İmparator Karl, Alman hakimiyetini sonlandırmak istemiş olsa da, bu çabaları bir sonuç vermemiştir. Avusturya-Macaristan'ın askeri boyutta olduğu kadar, politik ve ekonomik alanlarda ve de özellikle gıda sektöründe tekrar tekrar Alman yardımlarına bağlı olduğundan, Alman hakimiyetinin bitirilmesi ancak ittifakın bozulmasını göze alarak mümkün olabilirdi. İmparator Karl bu yönde bir karar veremekteydi. Bunun yanı sıra elde edilen büyük askeri zaferler ve Rusya'nın savaştan çekilmesi, 1917'de bir Alman ve bununla birlikte Avusturya-Macaristan zaferinin elle tutulur yakınlıkta olduğu duygusunu yaratmıştı.

Habsburg Hanedanlığı'na ait halkların bu savaş karşısında verdikleri tepkiler çok farklıydı. Savaşın yarattığı coşku yer yer farklılık göstermiş ve en

silahlı kuvvetlerinin toplamına dahildi.

İmparator Karl'ın isteği üzerine, İmparatorluk Meclisi'nin 1917 Mayıs sonunda Avusturya'da tekrar toplanmasıyla, savaşın reddedilmesi ve Almanya ile devam eden yakın ittifaka karşı varolan direniş meclise yansımıştır. Henüz 1917'de göçmen gruplar tarafından teşvik edilen ve körüklenen dağılma belirtileri baş göstermiştir. Ancak Avusturya-Macaristan için bir nevi sırtından hançerlenme efsanesi uydurmak yanlış olur. Cephe ve arka cephe kendilerine özgü gelişmeler yaşamış, kendi algıları oluşmuş ve çözülme süreçlerini eş zamanlı yaşamışlardır. 1917 yılı sonunda Avusturya-Macaristan ve Alman ordularının İtalya'da elde ettikleri zafere rağmen (12. Isonzo Muharebesi), savaşın üstün bir zaferle sonlandırılmasından hala çok uzaktılar. 1918'de hala dört milyondan fazla askeri bulunan hanedanlık ordusunun yaklaşık olarak yarısına imparatorluğun içinde ihtiyaç vardı. Askerler işgücü olarak kullanılıyor, ayrıca asker kaçaklarını bulmak ve her şeyden önce başkaldırılarını önlemekle görevlendiriliyordu. 1916 sonbaharında başlayan kıtlık, Ukrayna ve Romanya'dan gelen gıda sevkiyatlarına rağmen artık önlenemekteydi. Amerika Birleşik Devletleri'nin de 7 Aralık 1917'de Avusturya-Macaristan'a savaş ilan ettikten sonra aralarına katıldığı müttefik güçler, önemli bir savaş hedefi olarak, Avusturya-Macaristan'ın parçalanmasını amaçladıklarını daha sık tekrarlamaktaydılar. Askeri yönden buna karşı koymak olanaksızdı. Avusturya-Macaristan'ın Haziran 1918'de İtalyan cephesindeki son taarruzu, daha iki gün sonra başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Bu noktadan itibaren imparatorluğun dağılması başlamıştı. Avusturya-Macaristan askeri gücünü yitirmişti. Ortak bir perspektif kalmamıştı. İmparatorluğun ortak özdeşliği parçalanmaktaydı. İmparator Karl bu parçalanmayı hesaba katarak, 16 Ekim 1918 tarihli "Halkların Manifestosu" ile, imparatorluğundaki halkların yollarını ayırmalarına izin vermiştir.

Müttefik güçlerin 24 Ekim 1918'de İtalya'da gerçekleştirdikleri saldırı karşısında artık işleyen bir askeri yapı yoktu ve Padua yakınlarında, Villa Giusti'de, 3 Kasım'da imzalanan ateşkes anlaşması da bunun çok açık bir ifadesiydi, çünkü hanedanlık ordusu, henüz ateşkes geçerli olmadan silahları bırakmıştı. Bu sırada Habsburg Hanedanlığı'nın yerine geçen devletler, yenilenler ve yenilenler, çoktan bağımsızlıklarını ilan etmişlerdi.

SAVAŞ AÇILMASINDA İMPARATOR FRANZ JOSEPH
BELİRLEYİCİ BİR ROL OYNAMIŞ VE ANAYASAYI AŞAN
ÖZEL YETKİLERİNİ KULLANMIŞTIR.

özellikle Isonzo'da verdikleri yüksek kayıplar, Alman ve Fransızların Verdun bölgesindeki kayıplarına yakındı.

Avusturya-Macaristan Osmanlı İmparatorluğu'na yapılan askeri desteğe de katkıda bulunmuş ve 1916'dan itibaren topçu bataryaları, öncü ve teknik birlikler göndermeye başlamıştır. Bu birlikler, sonunda Süveyş Kanalı ve Mezopotamya'ya kadar ilerlemişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu ise, Rusya'ya karşı Avusturya-Macaristan cephesinde yer almak üzere üç piyade tümeni göndermiştir.

Eylül 1916'da İttifak Devletleri arasındaki dengelerin, yeterince dikkate alınmayan kesin değişimi gerçekleşmiştir. Rusların beklenmedik bir başarı ile gerçekleştirdikleri bir taarruzun ardından, Avusturya-Macaristan yeniden savaşamayacak duruma gelmiştir. Ancak Almanlar tarafından tekrar yoğun bir yardım alması üzerine, Avusturya-Macaristan cephesi doğuda yıkılmamıştır. Ancak Almanya bunun sonucunda Habsburg Hanedanlığı'na egemenliğinden büyük ölçüde vazgeçmesini istemiştir. Bunun üzerine, "Ortak Genel Kurmay"ın aldığı kararlarla, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu askerlerinin savaştığı tüm cephelere nihai emri verme yetkisi tümüyle ve yalnızca Alman İmparatoru'na devrediliyordu. Bundan sonra savaşın sürdürülmesi veya bitirilmesine de ancak Alman İmparatoru

fazla Habsburg Hanedanlığı'nın Alman bölgelerinde ve Macaristan'da belirgin olmuş olsa da, 1914'te belirgin bir birlik ve beraberlik gözlenebilmekteydi. Ancak bu daha 1914 sonbaharında hanedanlığın Çek ve Rutenya (Ukrayna) bölgelerinde kaybolmaya başlamaktaydı. Buna karşı yürütülen uygulamalar baskı, yurttaşlık haklarının kaldırılması, yerleşim yerlerinin boşaltılması ve tutuklamalardan oluşmaktaydı. Cepheye yakın bölgelerdeki idamlar binleri bulmaktaydı. Ancak hanedanlığın ordu başkomutanlığı tarafından talep edilen, Bohemya'ya savaş hukuku uygulanması isteği gerçekleşmemiştir. Bunlara rağmen yer yer baş gösteren savaş karşıtlığı, gittikçe yoğunlaşan özdeşlik yitimi ve özellikle 1915 yılı kış ve ilkbaharında sayıları çoğalan asker kaçakları şeklinde belirmekteydi. Kitlel olarak gerçekleşen ordudan kaçışlar ilk etapta bir Avusturya-Macaristan fenomeni olmakla beraber, yalnızca Rus, zaman zaman da Sırp cephelerinde yaşanmaktaydı. Özellikle Rusya'da tutulan Avusturya-Macaristanlı savaş esirlerinin sayısı 1917 yılının sonuna kadar yaklaşık iki milyon kişiyi bulmuştu. İmparatorluğun tüm bölgelerinden gelen askerlerin tutumu sadece İtalya'ya karşı aynıydı. Bu durum ise ancak 1918'de değişecekti. O zamana kadar, hanedanlık, sekiz milyon erkeği ordusuna almıştı. Ayrıca 30.000 kadın da Avusturya-Macaristan

Kemal İnal¹

I. Dünya Savaşı Bağlamında Osmanlı-Türkiye ve Almanya Arasındaki İlişkiler

Emperyal Niyetlerden Kültürel Bütünleşmeye

19. yüzyılda diğer imparatorluklar gibi yıkılmanın eşiğinde bulunan Osmanlı Devleti'ni "hasta adam" olarak niteleyen Batı'nın, bu devletin çöküşünde belirleyici bir aktör olarak rol aldığı herkesin bildiği bir gerçek. Elbette Batı'nın kıskırtması veya dönemin konjonktürel bir özelliğinin sonucu olarak "milliyetçilik", kapitalizmin yarattığı "yarı sömürgeleştirme"² ve sosyolojik "modernleşme" gibi sayısız faktör Osmanlı'nın yıkılışında büyük bir rol oynadı. Dış faktörlerin yanı sıra birçok iç faktör de söz konusuydu: Yozlaşmış bir siyasal yönetim, reformlara rağmen işlemeyen devlet idaresi, geri kalmış eğitim, sağlık ve ordu kurumları, nitelikli işgücü veya insan yokluğu, ülkenin savaşlardan yorulmuş halkı, ilkel şartlarda yapılan yetersiz tarımsal üretim, bilimde gerilik, demokrasinin yokluğu, modern Batılı fikirlere karşı düşmanlık veya yabancılaşma, İslam dininin bütün kurumları belirlemeye devam etmesi... Bu koşullarda yaşayan bir "hasta adam"ın elbette ömrünün uzun sürmesi beklene- mezdi. Nitekim İmparatorluğun son yıllarında yaşanan her önemli olay (devlet aygıtının reforme edilmesi, azınlıklarla ilgili düzenlemeler, girilen yeni savaşlar vs.), çöküşü daha da hızlandırmıştır. Devir zaten kapitalizmin icadı olan ulus-devletlerin devriydi ve çöken İngiltere, Rusya, Avusturya-Macaristan gibi imparatorlukların dışında bir Osmanlı istisnası söz konusu olamazdı.

Fakat Osmanlı devlet adamları, aydınları ve askerleri, çöküşü durdurmak, geciktirmek veya etkisiz hale getirmek için de her türlü çareyi düşündü. Bu noktada çareler iki noktada toplandı: Birinci grup, çarenin daha katı bir İslamcılık olduğunu düşündü ki 2. Abdülhamit bu politikayı uyguladı ve çöküşü birkaç on yıl geciktirdi. İkinci grup ise, çöküş ve geriliğin asıl nedeni olarak İslam'ın şahsında her türlü geleneksel-geri yapıyı gördü ve yüzünü Batılı politikalara (Türk milliyetçiliği, modernleşme, Batılılaşma vs.) döndü ki, bu politikayı ilk kez siyasal-resmi halde bir devlet politikası haline getiren Jakoben siyasal örgüt İttihat ve Terakki Cemiyeti (İTC) oldu. İTC bir yandan, tahttan indirdiği 2. Abdülhamit'in modernleştmeci reformlarını uyguladı ama öte yandan da askerliğin³ verdiği motivasyonla "acaba son yıllarda kaybettiğim toprakları yeniden savaşarak kazanabilir miyim?" diye düşündü. Böylece İTC döneminde (1908-1918) büyük bir savaşa girerek öncelikle Balkan ve Trablusgarp (Kuzey Afrika) savaşlarında kaybedilen toprakları yeniden kazanma arzusu had safhada olmuştur. İTC, büyük bir savaş kazanarak kendi gücünü konsolide etmeyi düşünüyordu. Bu dönem Almanya'nın askeri, mali ve kültürel açıdan bölgede yıldızının parladığı bir dönemdi. İTC, Alman ordusunun gene-

ralleri, devlet adamları ve aydınlarıyla yakın ilişki içindeydi. Hatta ünlü Alman generallerinden bazıları (örneğin Moltke) Osmanlı ordusunu eğitecek kadar Osmanlı ile içli dışlıydı. Tabii İTC'yi büyük bir savaşa sokacak başka birçok neden daha vardı: Alman hayranlığı ve Almanya'nın bölgede yakında büyük bir güç haline geleceği beklentisi, Fransa, İngiltere ve Rusya sömürgelerinde yaşayan Müslümanları bağımsızlıklarına kavuşturma isteği, yine bu üç ülkenin Osmanlı'ya karşı takındığı düşmanca tavırlar, Fransa'nın uyguladığı kapitülasyon sistemiyle giderek artan dış borçlar ve bunun yarattığı baskı, Yunanistan'ın "megali ideası"nın⁴ oluşturduğu tehdit vs. Ama savaşı çıkaran asıl nedenler Batı bloğu içinde belirleyici bir rol oynamıştı: İngiltere, Fransa ve Almanya arasında sömürge ve hammadde savaşı giderek kızıştıyordu, yine bu ülkeler arasındaki ekonomik rekabet, silahlanma yarışının hızlanması, Fransa'nın yarattığı milliyetçiliğin etkileri⁵, Almanya'nın Fransa'dan Alsace-Loren bölgesini yeniden alma isteği, devletlerarası bloklaşma, Balkanlar üzerinde üstünlük kurma mücadelesi...

Nitekim büyük bir savaş çıkararak ya da büyük bir gücün çıkardığı savaşa katılarak pay kapma düşüncesi içindeki İTC'ye beklenen fırsatı vermede Almanya geç kalmadı. Goeben ve Breslav⁶ gemilerinin Osmanlı bayrağı altında Rus limanlarını bombalamasıyla Osmanlı resmen savaşa girmiş oldu. Savaşta kabaca iki taraf vardı: Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Bulgaristan ve Osmanlı'ya karşılık karşı tarafta İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya vd. devletler yer aldı. 1914-18 arasında dört yıl süren savaş sonucunda Almanya yenilince Rusya, Osmanlı ile Avusturya-Macaristan İmparatorlukları tarihe karıştı. Birçok yeni ulus-devlet kuruldu, yeni siyasal rejimler (SSCB'de sosyalizm gibi) oluştu, sömürgecilik yerini mandacılığa⁷ bıraktı, Osmanlı içindeki Hristiyan azınlıklar ve Araplar bağımsızlıklarını ilan ettiler, ABD bu savaştan sonra Avrupa ve dünya ile ilgilenmeye başladı, Cemiyet-i Akvam kuruldu. Birçok cephede (Kafkasya, Hicaz ve Yemen, Irak, Çanakkale, Suriye-Filistin, Kanal) savaşan Osmanlı'nın fiilen bitmesi ile modern bir ulus-devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu için de yollar açılmış oldu.

İTC yönetiminden Enver Paşa'nın aslında gayesi Osmanlı'yı çöküşten kurtarmaktan daha geniştir: Bütün mazlum Türkleri Osmanlı bayrağı altında bir Tümen İmparatorluğu içinde birleştirmek. Bu da bir tür büyük bir hayal ya da ütopyaydı. Ancak bu hayal ya da ütopyayı Osmanlı'ya veren, Almanya idi. İTC'nin birinci dünya savaşında genişleyerek, eski toprakların yanı sıra yeni topraklar kazanarak büyük bir emperyal güç olma

hedefi beklendiği gibi ıskalandı. Mustafa Kemal, bu jakoben örgütten gelmesine karşın daha küçük hedeflerle yola çıktı ve Anadolu topraklarıyla yetindi. Elbette savaştan sonra Türkiye'nin Almanya ile ilişkileri kesilmedi. Mustafa Kemal'in reform ve modernleşme hareketlerinin ardında Almanya rol oynamaya devam etti. Daha 1917'de Von Kühlmann adlı büyükelçi, Osmanlı'nın Harf Devrimine ihtiyacı olduğunu ileri sürmüştür. Almanlar, Arap harfleri yerine Latin harflerinin (bilhassa bazı Alman harflerini-örneğin "ö" gibi) kullanılmasını istiyorlardı. Bu şekilde Alman kültürünün Osmanlı'ya (sonra Türkiye'ye) yerleşebileceği hesabını yapıyorlardı. Nitekim bu hesaplar önemli ölçüde de tuttu: Tarım ve hayvancılık, eğitim, sanayi, ordu, kent inşası (özellikle Ankara), üniversite, sanat ve kültür alanına ilişkin çok sayıda Alman uzman, Cumhuriyet döneminde Türkiye'ye gelecek veya davet edilerek bilgi, beceri ve deneyimlerini paylaştılar.⁸

Sonuç itibarıyla, Birinci Dünya Savaşı'na Almanya'nın kıskırtmasıyla giren Osmanlı İmparatorluğu tarih oldu ve Osmanlı ordusunun bazı subayları bundan ders çıkarıp elindeki yetinmesini bilen bir tutum takınıp küçük bir ülke (Türkiye) kurdular. Ardından Almanya'nın emperyalist emellerinin bir işe yaramadığını ama asıl işe yarayanın Alman bilimi, kültürü, sanatı, mimarisi ve teknolojisi olduğuna kanaat getirip Almanya ile askeri değil, uygarlık-kültür alanı üzerinden ilişki geliştirdiler. İyi de ettiler. Bu işbirliği veya ilişki sonucu bugün Almanya ile Türkiye arasındaki ilişkiler öyle yoğunlaştı ki, yaklaşık 3 milyon Türkiyeli göçmen için Almanya artık "ikinci vatan"⁹ haline geldi. Bugün Almanya ile her türlü maddi (ekonomik, siyasi vd.) ilişkinin ötesinde bir "gönül köprüsü" de kurulmuş durumda. Bu köprünün üzerinden Türkiyeli-Alman evlilikleri, işletmeleri, futbol takımları, dernekleri, çeşitli organizasyonları, akademik çalışmaları geçmeye devam etmektedir. Artık Almanya'dan Türkiye'ye zırhlı savaş gemileri, Alman askerleri değil, Almanya'nın Türkiye'yi seven insanları gelmektedir. Nitekim Türkiye'nin birçok yöresinde (başta Alanya olmak üzere) Almanların kendilerini kendi vatanlarında hissetmeleri, uygarlık adına sevindirici bir gelişmedir. Bugün iki ülke arasındaki ilişkiler dünyada başka herhangi iki ülkeden çok daha fazla ve karmaşıktır; bu ilişki gelecekte daha da umut vaat etmektedir. Yazımı bitirmeden önce bir anekdotu yer vermek isterim. Almanya'nın son yıllarda yetiştirdiği en parlak ve ilgi çekici akademisyenlerden biri olan Prof. Dr. Arnd-Michael Nohl ile tanışma, konuşma, akademik paylaşma ve spor-maraton koşmak gibi konular üzerinden sık sık

iletişim kurma fırsatı elde ettim, ediyorum. Bunu ister küreselleşmenin tipik bir insanı sonucu olarak görün isterse basit bir akademik ilişki olarak okuyun, sonuç değişmeyecektir: Her türlü kültürlerarası ilişkinin giderek hızlandığı ve yoğunlaştığı bir dönemde artık Türkiyeliler ile Almanlar yıkıcı değil, yapıcı konular üzerinden daha fazla ilişki geliştirmeye başladılar. Bu ilişkinin sayısız meyvesinin arasında Arnd'ın yazdığı bir kitabında¹⁰ iki ülke arasındaki ilişkilerin daha çok "entegrasyon", "uyum" gibi kavramlar üzerinden tartışılması, geldiğimiz noktayı gösteriyor: Artık ortak bir derdimiz var ama bu emperyal işgal ve genişleme amaçlı değil, iki (ortak) vatanda bir arada yaşayabilmenin koşulları üzerinedir. Buna sevinmek gerekmez mi?

¹ Doç. Dr. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara, Türkiye. inalkemal@gmail.com

² Novicev, bu "yarı sömürgeleştirme" sürecinde Batılı ülkelerin (İngiltere, Almanya ve Fransa) işe demiryollarından başladığını belirtir. Buna göre Osmanlı dahil tüm Ortadoğu bölgesi, hammadde-mamul madde ilişkisini kurmak için öncelikle demiryolu yapımına girişen Batılı ülkelerin çeşitli politikaları ve uygulamalarıyla kısa sürede yarı bir sömürge haline gelir. Bu sömürgeleşme, elbette çöküşün önemli nedenleri arasındadır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. A. D. Novicev, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yarı Sömürgeleştirilmesi, çev. Nabi Dincer, Onur Yayınları, Ankara, 1979.

³ İTC'nin başlıca kurucularının (Hasan Paşa, Talat Paşa, Cemal Paşa) asker, yani Osmanlı Ordusunda komutan olduğunu unutmamalı. Kuruluşundan bir süre sonra Mustafa Kemal'in de bu örgüte üye olduğu bilinir.

⁴ Yunanlılar Batı Egeyi de içine alan büyük bir Hellen İmparatorluğu (Bizans'ın devamı) kurmak istiyordu. Nitekim savaş başlayınca Yunanlılar hemen Ege kıyılarını işgal etmişlerdir.

⁵ Bu milliyetçilik İTC'yi olduğu gibi Mustafa Kemal'i de etkilemişti. Nitekim İTC'nin başlattığı Osmanlı'nın millileştirilmesi (Türkleştirilmesi) sürecini Mustafa Kemal tamamlamıştır.

⁶ Osmanlı bu zırhlı Alman gemilerine Türkçe adlar (Yavuz ve Midilli) verip Osmanlı bayrağı çekerek Karadeniz'e çıkardı ve Rus limanlarını bombalattı.

⁷ Bir devletin himayesi altına girme.

⁸ Mustafa Armağan, "Türkiye Cumhuriyeti'ni Almanlar mı şekillendirdi?" Zaman, 4 Mayıs 2014.

⁹ "Gurbet", "Acı Vatan", "Almanya" gibi çok acı-tacı deyimlere rağmen bugün Almanya, Türkiyeliler için "ikinci vatan"dır. Bu da pozitif bir gelişmedir. Almanya'nın "vatan olan gurbet" haline gelmesinde Türkiyeli işçilerin Almanya'ya ve kendilerine kattıkları şeyler az-buz değildir. Bu konuda tarihsel bir değerlendirme için bkz. Kenan Mortan ve Monelle Sarfatı, Vatan Olan Gurbet. Almanya'ya İşçi Göçü'nün 50. Yılı (Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2011); Onur Bilge Kula, Almanya'da Türk Kültürü. Çok-kültürlülük ve Kültürlerarası Eğitim (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2012); Hakkı Keskin, Türklerin Gölgesinde Almanya. Geleceğe Yönelik Uyum Politikası İçin Görüşler (Çev. Yüksel Pazarkaya, Doğan Kitap, İstanbul, 2011).

¹⁰ Arnd-Michael Nohl, Kültürlerarası Pedagoji, Çev. Nazlı Somel, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Dietrich Beyrau | Tübingen Üniversitesi

Rusya ve Birinci Dünya Savaşı

Birinci Dünya Savaşı Doğu ve Güneydoğu Avrupa ülkeleri için Batı ve Orta Avrupa ülkelerinde olduğundan daha farklı bir konuma sahip. Savaş Doğu ve Güneydoğu Avrupa için on yıl süren bir şiddetin başlangıcıydı. Bu süreç Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin, kısaca Sovyetler Birliği'nin (1922) kurulması ve de - kuzeyde Finlandiya'dan güneyde Lozan Antlaşması'yla (1923) kabul edilen Türkiye'ye kadar - yeni ulusal devletlerin konsolidasyonu son bulmuştur. Galip güçlerin (Büyük Britanya, Fransa ve de ABD) Almanya, Bulgaristan, Osmanlı İmparatorluğu ve Habsburg Hanedanlığı'nın (1919/1920) yıkılmasıyla kurulan devletlerle yaptıkları barış antlaşmalarından bu yana, kimin "savaşı başlattığı" sorusu tartışılıyor. Versay (Versailles) Antlaşması'yla savaş suçu Alman İmparatorluğu'na yüklenmiştir. Savaş suçlusu kim sorusuna verilen yanıtlar, Lloyd Georges'in (Büyük Britanya Başbakanı 1916-1922) tarafların "savaşa sürüklenmesinden", Tarihçi Fritz Fischer'in "Süper Güç Olma Yolunda" (1961) savına kadar geniş bir yelpazeye yayılıyor: Alman İmparatorluğu savaşın başlamasının asıl sorumlusudur.

1920'lerin Sovyetler Birliği'nde Rus İmparatorluğu savaşın suçlusu olarak görülmüştür. Stalin bu görüşten uzaklaşarak, Alman ve İngiliz emperyalizmini savaşın sorumlu tutmuştur. Ancak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'yı 20. yüzyılda savaş kışkırtan asıl güç olarak görmüştür. Birinci Dünya Savaşı'nın yüzüncü yılında iki yapıt dikkatleri çekiyor: Biri Christopher Clark'ın "Uyurgezerler" (2012) (Almanca: "Die Schlafwandler" (2013)) kitabı ve kitap Sırbistan gibi küçük devletlerin emperyalizmine vurgu yapıyor. Diğer Sean Mc Meekin'in "Birinci Dünya Savaşı'nda Rusya'nın Rolü" başlıklı kitabıdır (2011) ve Rusya'nın Balkanlar ve Orta Doğu'daki iktidarlarını savaşın temel nedeni olarak görüyor. Emperyalizm çağında neredeyse tüm devletlerin (ve bu devletlerin kısmen aristokrat ve kısmen de artık burjuva elitlerinin) siyasi ve ekonomik çıkarlarını, çıkarından çıkan silahlanma programları ve stratejik planlamalarıyla garanti altına almış olmaları bu karışıklığın nedenidir. Habsburg Velihtü

Arşidük Franz Ferdinand ve eşi Sophie Chotekin'in Saraybosna'da öldürülmesi (28 Temmuz 1914) gibi bir kriz durumunda, askeri planlamalar -belirlenen seferberlik mührü - ve itibarın korunması, savaşı tetikleyen etmenler olarak devreye giriyordu. Tüm taraflar kısa sürecek bir savaştan hareket ediyordu. Yavaş yavaş içine girilen mevzi savaş - özellikle Batı Cephesi'nde - ve sanayileştirilmiş "ölüm fabrikasından" çıkış yolu, savaşın bazı tarafların - önce Rusya, ardından Habsburg Hanedanlığı, Osmanlı İmparatorluğu, Bulgaristan ve son olarak Almanya - topyekün yıpranmasıyla ancak mümkün olabilmisti.

Hırs ve onurdan oluşan bu mekanizmalar Çarlık için de geçerli. Rusya Büyük Britanya ile 1907'de varılan kırılma anlaşmasının (Iran aleyhine) ve Fransa ile kurulan ittifakın ardından, Almanya'nın Osmanlı İmparatorluğu üzerinde ve Balkanlar'da artan etkisinden rahatsız olmuştu. Sırbistan için gösterilen çabayı, Hristiyanları savunmakla ve 19. yüzyılın ortasından itibaren panslavist akımlarla meşruiyetini gerekçelendiren Rus dış politikasının uzun geleneğiyle açıklamak olanaklı. Elitlere göre, Rusya, himayesi altındaki Sırbistan'ın Avusturya-Macaristan tarafından cezalandırılmasına göz yumamazdı. Savaş sürecinde asıl düşmanlar İttifak Devletleri olmuştur - Alman İmparatorluğu ve Habsburg Hanedanlığı. Kafkas Cephesi ve Doğu Anadolu'da elde edilen zaferler kutlanmış, ancak bu zaferler tehdit altındaki Rus Batı Cephesi'nin zayıflaması olarak görülmüştür.

Geçen on yıllarda yapılmış olan, İkinci Dünya Savaşı'na (1939-1945) ve Yahudi Soykırımı'na kadar süreklilik gösteren olguları inceleyen araştırmalar, İttifak Devletleri'nde ve Rusya'da savaş esirlerinin zorla çalıştırılmasına, Çarlık Rusyası'nın özellikle imparatorluğun batısında uyguladığı nüfus politikası ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Ermeni Soykırımı gibi konulara yoğunlaşmıştır. Rusya somutunda Yahudi ve Almanların cepheye yakın batı bölgelerinden (potansiyel hainler olarak) sürgün edilmesi, işgal altındaki Galiciya'da Ruslaştırma girişimleri ve Kafkaslar'da etnisitelerarası karşıtlıkların kışkırtılması gündemdedir.

Çarlık Rusyası organizasyonel, ekonomik ve siyasi yönden savaşın altından kalkamamıştır. Rus Batı Cephesi'nde yaşanan yenilgiler, cepheye yakın bölgelerde ordu yönetiminin düzensizliği, aşırıya kaçan askere almalar ve 1916 sonlarından itibaren kıtlık yaşanması korkusu eski rejimin meşruiyetini ortadan kaldırmıştır. Savaşa destek belli bir kesim dışında, bürokratik ve askeri çevrelerde dahi azalmıştı, varlıklı ve eğitilmiş katmanlar ile alt katmandan söz etmeye bile gerek yok. Rejim artık "Almandı", aslında savaş başladığında "Alman baskısından" kurtulmak - ekonomide, bilim ve teknikte Alman nüfuzu kastediliyor - kutlanıyordu. Zaten Çarlığın ihanetinden ve satılmışlığından şüphe ediliyordu. Rusya Şubat Devrimi'yle "Özgürlük Günleri"ni yaşamıştı, ancak Rus toplumunda başından itibaren derin çelişkiler başgösteriyordu. Bu çelişkilerin dışavurumu, askerlerin, işçi ve köylülerin temsil edildiği Sovyetler ile, önce Zensusgesellschaft (kentlerde/kırlarda temsilci seçme yetkisi bulunan kesim) ve sonrasında da ılımlı partilerin temsilcisi olan geçici hükümetin ikili iktidarı olarak adlandırılan iktidarda ifadesini bulmuştur. Burjuva katmanların Şubat 1917'den sonra hedefi savaşın daha etkin yönetimi olurken, alt katmanların, özellikle işçilerin ve artan oranda da askerlerin hedefi ne pahasına olursa olsun savaşın bitirilmesi idi. Devrimci partiler, en önde Bolşevikler ve (sol) sosyal devrimciler alt sınıfların rahatsızlıklarını ifade edebilecekleri bir formül bulmuşlardır: Ekmek, toprak ve barış. Lenin'in önderliğinde Bolşevikler toplumun huzursuzluklarını ele almış ve bu duyguları radikalleştirmiş ve çoğu kez yıkıcı tarzda sınıf savaş politikasına dönüştürmüşlerdir. Köylülere soyluların ve kilisenin topraklarına el koyma izni verilmiştir, askerler 1917 sonbaharından itibaren kitlesel düzeyde siperleri ve garnizonları terk ediyor, işçiler artık çoğu durumda işlemeyen fabrikaları kontrol ediyordu. Devrimci eylemler devlet ve ekonominin benzeri görülmemiş bir çöküşle yıkılmasını hızlandırmıştır. Zamanın tanıkları bir uygarlığın örneği görülmemiş çöküşünden söz etmişlerdir.

Sovyet Rusyası ve Ukrayna'nın İttifak Devletleri, Bulgaristan ve Osmanlı

İmparatorluğu ile imzalamak zorunda kaldığı Brest-Litovsk Antlaşması (3 Mart 1918) barış getirmemiştir. 1917'ye dek imparatorluğun batı ve güneydeki dış bölgeleri savaş alanıyken, 1918'den itibaren - Sibirya'dan Polonya'ya kadar - tüm Rusya şiddetin egemen olduğu bir ülkeye dönüşmüştür. Toplumun önemli bir bölümü şiddet uygulayan aktörlere dönüşmüş ya da şiddetin hedefi olmuştur - iç savaş partilerinin saflarında savaşan askerler, Kazaklar, Partizanlar, firariler, çeteler ya da kriminaller. İç savaş döneminde 1923'e kadar kriminalite, salgın, yetersiz beslenme ya da açlık nedeniyle ölenlerin sayısı, kelimenin tam anlamıyla askeri operasyonlar sonucu ölenlerden çok daha yüksektir. Rusya'nın nüfusu (Sovyet sınırlarında) dünya savaş sırasında 139 milyondan 142 milyona çıkarken, 1922'ye gelindiğinde bu rakam 132 milyona inmiştir.

Bolşevikler iç savaştan zaferle çıkmıştır. Onlar çok yeni bir devlet sisteminin mimarıdır. Bu sistem, Sovyet Cumhuriyetler olarak bir "birlik" içerisinde birleşmiş ulusal "sosyalist" Sovyet cumhuriyetler kurarak, ulus yaratmayı dev bir egemenlik alanının yeniden yapılandırılmasıyla birleştirmiştir. Onu birbirine kenetleyen "enternasyonalist" komünist parti, onun ideolojik tutkusu, acımasız çağdaşlaşma programı ve bütün liderliği talep etmesiydi.

Sovyetler Birliği'nin kurulması savaşa dayalı şiddeti bitirmiş ve yeniden inşa sürecini başlatmıştır. Günümüzde Birinci Dünya Savaşı'nın Sovyet-sonrası ülkelerde unutulmuş savaşa dönüşmesi, iç savaşın yarattığı travma, kolektifleştirme ve akabinde görülen kıtlık, 1920 sonlarına doğru yaşanan terör ve özellikle de İkinci Dünya Savaşı'na dayanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı Sovyetler Birliği'nde ben merkezli bir bakışla "Büyük Yurtseverlik Savaşı" olarak stilize edilmiştir. Toplum tarafından bir felaket olarak yaşanmasının ardından, özellikle Ruslar için kendini kanıtlamak zorunda oldukları büyük bir sınav olarak kahramanlık öyküsüne dönüştürülmüştür. Çünkü Ruslar, Stalin'in 24 Mayıs 1945'te kadeh kaldırdığı bir konuşmasında söylediği gibi, dev imparatorluğun önde gelen ve en önemli ulusu olarak yerini korumuştur.

ÖĞRENCİ MEKTUPLARI

Katharina-Henoth-Gesamtschule

Elif G.

Sosyal Medyanın Gençler Üzerinde Etkileri

Günümüzde sosyal medya ile bağlantısı olmayan genç çok azdır. Sosyal medya doğru kullanıldığında insanlara çok faydası olduğu gibi, yanlış kullanıldığında da insanlara zararları olabilir.

Bu konuda Facebook'u örnek verebiliriz. Gençlerin çoğu Facebook'u özel hayatlarını arkadaşları ile paylaşmak için kullanırlar. Çoğu kişi kiminle ne paylaştığını fark etmez ve böylece tanımadığı insanlara özel hayatını sunar.

Bilgiler ve resimler başka insanlar tarafından alınarak kullanılabilir. Özellikle resimler kötü işler için kullanılabilir. Bu hususta gençlerin çok dikkatli olmaları gerekiyor. Gençliklerinde düşünmeden yaptıkları bir hata onların iş hayatını veya bütün hayatlarını etkileyebilir. Ayrıca bu konular okullarda işlenmelidir ve öğretmenler tarafından öğrenciler aydınlatılmalıdır. Ben de bir genç olarak yaşantılarımı bu konu hakkında uyarmak isterim.

Derya Sevimli

Türkiye?

Ben Katharina Henoth Gesamtschule on birinci sınıf öğrencisiyim. Annem ve Babam Türkiye'den Almanya'ya göç ettiler. Ben Almanya'da doğup büyüdüm ve kendimi bu ülkeye ait hissediyorum. Fakat ailem kendini ait hissetmiyorlar, gurbetçi olarak burada yaşıyorlar.

Benim ilgimi çeken bir durumu açıklamak istiyorum. Yaz tatilinde her yıl Türkiye'ye ailemizi ziyarete gidiyoruz, fakat orada Almancı olarak biliniyoruz, aynı Almanya'daki gibi yabancı olarak gidip geliyoruz. Kuzenlerim bizim Türkiye'de nasılsak Almanya'da da öyle yaşadığımızı sanıyorlar. Oysa ki ailelerimiz burada ne zor şartlar altında, ne zor durumda para kazanıyorlar bilmiyorlar.

Belki de biz orada istediğimizi alıp, restoranlarda yemek yediğimiz için, başka kıyafetler giyindiğimiz için öyle düşünmelerine belki de biz yol açıyoruz. Bu durum benim ilgimi çektiği için yazmak istedim.

Gizem Coşar

Arkadaşlık Nedir?

"Arkadaş" kelimesinin anlamını çoğu kişi bilmiyor.

Twitter'dan takip edince arkadaş oluyorlar.

Facebook'da daha hiç görmedikleri birisiyle bir kaç kere yazışınca hemen arkadaş oluyorlar.

Sokakta selamlaşınca ya da okulda yüzüne gülünce arkadaş oluyorlar, hem de en yakın arkadaş!

Kusura bakmayın, ama eğer bunlar sizin "gerçek" arkadaşlarınızsa sizin hiçbir arkadaşınız yok!

Çünkü arkadaşlık nedir biliyor musunuz?

Arkadaşlık sevgidir, saygıdır ve ilk başta güvendir.

Arkadaşlık bir bakışta kahkahalara boğulabilmektir.

Arkadaşlık o çağırınca herşeyi bir kenara atıp, koşup gitmektir, satmamaktır.

Arkadaşlık onu anlamaktır, anlamasan da yanında olup onu dinlemektir.

Arkadaşlık kavga ettikten sonra küsmeyeceğini bilmektir.

Arkadaşlık hakkında tek bir kötü söz ettirmemektir.

Arkadaşlık sırları gömmektir.

Arkadaşlık onun hep arkasında durmaktır ve onu her konuda korumaktır.

Arkadaşlık beraber gülmek ve beraber ağlamaktır.

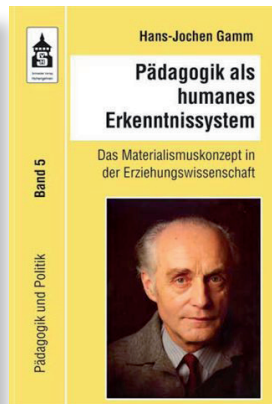
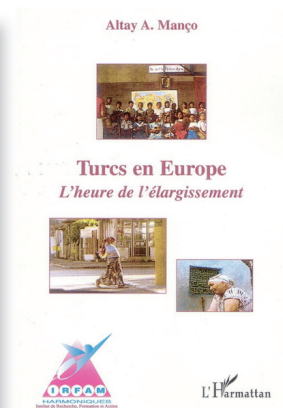
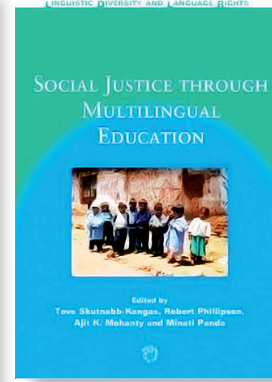
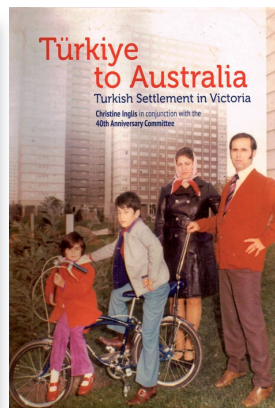
Arkadaşlık karşındakinin içini bakışlarından anlamaktır.

Arkadaşlık en büyük kavgada bile ayrılmamaktır.

Demek istediğim arkadaşlığı kendin aramazsın, o gelir seni bulur!

Ve seni bulduğu zaman da değerini bildiğin sürece kolay kolay sarsılmaz.

Kitaplar arasında...

Çeviri: PoliTeknik

TORSTEN JÄGER | Rheinland-Pfalz Göç Politikaları İnisiyatif Kurulu Üyesi

Yanlış Yerde Tasarrufa Gitmek – ya da: Entegrasyonun Bir Bedeli Var

“Entegrasyon ülkede yaşayan tüm insanları ilgilendiren kesintisiz bir siyasi ve toplumsal görevdir. Entegrasyonun desteklenmesi göçmenlere ekonomik, toplumsal, politik ve kültürel yaşama eşit katılım olanağı sunmalı ve toplumsal gruplar arasında hoşgörü, kabul etme ve karşılıklı saygıyı aşılamaya çalışmalı”.

Eski Federal Meclis Başkanı Prof. Dr. Rita Süßmuth yönetimindeki “Göç komisyonu”, bu entegrasyon kavramını ve entegrasyon çalışmalarıyla bağlantılandırılan beklentileri henüz 2001’de politikanın anı defterine yazmıştır. Bunu önemseyenlerin dikkate alması gerekenler:

- Almanya’da sürekli yaşamaları durumunda, sahip oldukları vatandaşlıktan bağımsız olarak insanların seçimlere ve referandumlara katılmasına olanak tanınmalı;
- Dil bildiklerini belgelemelerinden ve sosyal yardım almalarından bağımsız olarak, insanlara aile bütünlüğü korunarak yaşama hakkı verilmeli;
- Sığınma talebinde bulunan ve geçici mülteci statüsünde olan insanların, uzun yıllar yetersiz sağlık hizmetleri, mali zorluk ve toplumdan yalıtık koşullarda yaşamasına neden olan Sığınmacı Yardım Yasası kaldırılmalı;
- Toplumsal azınlıkları eğitim sisteminde, iş piyasasında, özel ticari işlemlerde ve kamu dairelerinde ayrımcılığa karşı koruyacak etkili araçlar oluşturulmalı;
- Irkçı yaklaşımlar ve önyargı yapıları bilgilendirme yoluyla ve çatışkılar nesnel bir tartışmaya dönüştürülerek kırılmalı ve ırkçı tutumlar (ceza) hukukuyla cezalandırılmalı;
- Hiyerarşinin tüm düzlemleri, toplumsal azınlık üyelerinin bu düzlemlere salt biçimsel eşitlik koşullarında erişim hakkını içermemeli. Aksine toplumdaki sayılarını temsil edecek oranda bu düzlemler açılmalıdır.

Toplumsal azınlıkların ve özellikle göçmenlerin entegrasyonu 2000 yılından bu yana birçok ve çoğunlukla hararetli tartışmanın merkezine yerleşmekle kalmamış, aksine (politikacıların belirgin bir katkısı olmadan) bir ilerleme kaydetmiş olsa da: Yukarıdaki beklentilerin gerçekleşmesinden kilometrelerce uzaktayız.

Devletin temel görevleri arasında yer alan eşit davranmanın ve dolayısıyla entegrasyonu destekleyen hukuksal çerçeve koşulların yapılandırılması ihmal edilirken, siyaset, entegrasyon çalışmalarını ya da öyle olduğunu düşündüğü görevleri artan oranda sivil toplumun özel kuruluşlarına devrediyor. Bu ilkece yanlış değil. Deneyimler bu ülkede birçok kesimin birçok işi kamudan daha iyi başardığını gösteriyor. Dolayısıyla asıl sorun entegrasyon çalışmalarının özelleştirilmesi değil, aksine

politikanın bu alanda da sivil topluma işe yarar, güvenilir, kalıcı ve sürdürülebilir hukuksal ve mali koşulları hazır bulundurmaması olgusudur. Bu durumun ise Entegrasyondan Sorumlu Devlet Bakanı Prof. Dr. Maria Böhmer’in deyimıyla “Entegrasyon Ülkesi Almanya” için dezavantajlı ve olumsuz sonuçlar doğuruyor.

Örnek olarak “ırkçı yaklaşımların azaltılması”

On yılı aşkın bir süredir representatif araştırmalarda Alman toplumunun toplumsal azınlıklara yaklaşımı ve tutumu saptanıyor. Bulgular dramatik: Alman olmayan, Müslüman, mülteci, Yahudi, Roman, siyah, evsiz ve sosyal yardımlardan geçinen insanları reddeden tutumlar toplumun kenarında kıyısında değil, aksine özellikle tam ortasına sıkıca demirlemiştir. Bu tür önyargılar, steryotipler ve duyulan kin etkisini gösteriyor: Onlar şiddet yanlısı ırkçılar tarafından suçlarını meşrulaştırmak için suistimal ediliyor, sağ popülist partiler ve hareketler tarafından insanları

İrkçı yaklaşımlarla mücadele eden birçok sivil toplum örgütü ve kuruluşu, uzmanlaşmış olmalarına rağmen finansal güvenceye sahip değil ya da aldıkları destek, kısa vadeli model projeler üzerinden aldıkları düzenli olmayan ve güvensiz bir destektir. Bu projelerde edinilen deneyim ve kalifiye elemanlar kaybedilmektedir.

Örnek olarak meslek diplomalarının kabul edilmesi

İki yıl önce “Yurtdışında Edinilen Meslek Diplomalarının/Mesleki Niteliklerin Saptanmasını ve Kabul Edilmesini Düzeltme Yasası” yürürlüğe girmiş ve bu yasa eşit davranmayı geliştirmek için ve herşeyden önce uzman ve vasıflı işgücü açığıyla mücadelenin bir yapı taşı olarak devreye girmiştir. Bu yasayla yabancı bir meslek diplomasının Almanya’da hangi mesleğe tekabül ettiğinin saptanmasını talep etme hakkı tanınmıştır. Federal Hükümet bu yasadan ülkede yaşayan 300.000 kişinin yararlanabileceği ve diploma denkleştirmesi yapabileceğinden hareket et-

Bu hedef, kursların yeterli mali donanımını, yapısal inşasını ve kursların yapılmasıyla görevli eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerden beklentileri haklı kılan önemli bir hedeftir. Yasa yapıcı öğretmenlerden üniversiteyi tamamlamış, “İkinci Dil Almanca” eğitimi almış ve düzenli mesleki eğitim görmüş olmalarını ve sınav yapma yetkisini belgelemelerini istiyor. Demek ki en iyileri talep ediliyor ve bunların – en azından böyle olduğu varsayılabilir – bir fiyatı var.

Ancak gerçekler farklı: “Eğitim Zorda İnisiyatifi”nden (IBP) Georg Niedermüller, “Çağrı merkezlerinde dahi insanın kamuya bağlı Almanca kurslarından daha iyi ve güvenceli bir geliri” olduğunu belirtiyor. Kamusal görev olarak Almanca ve ülke bilgisi öğretimi için Federal Göç ve Mülteciler Dairesi’nin her ders ve katılımcı için kurumlara yaptığı ödeme 2,94 Euro’yu geçmiyor.

Genelde ücret karşılığı çalışan öğretmenlere ay sonunda 1.000 Euro net ücret kalıyor. Çalışamazlık ya da kursların yapılamaması durumuna karşı finansal güvenceler yok. Bu bağlamda birçok öğretmenin ilk fırsatta bu zor çalışma koşullarından kurtulmaya çalışmaları ve dolayısıyla öğretmenlerin sürekli değişmesi şaşırtıcı değil. Anlaşılabileceği gibi bu durumun entegrasyon kurslarının kalitesi açısından sonuçları ağır.

Yapılması gerekenler

Entegrasyon politikasının şu anda saptanabilen, çalışmaları yürütmekle görevli kuruluşların yetersiz ve garantisiz finansal donanımı sorununu yamalarla çözmek yerine, çeşitliliği, eşitlemeyi ve eşit davranmayı destekleyen kapsamlı ve eylem odaklı bir siyasi stratejiye ihtiyaç var. Böylesi bir siyasi çıkış noktası, anaakım strateji olarak tüm siyasal alanları kapsamlı ve federal düzeyde, eyaletlerde ve yerel ölçekte, devlet kurumları ve sivil toplum tarafından şekillendirilmelidir.

Burada bir yandan eşit davranmayı ve entegrasyonun desteklenmesini hedefleyen yasal çerçevenin hazırlanması ve öte yandan entegrasyon çalışmalarının kamusal finansmanının yeniden yapılandırılması özel bir öneme sahip.

Bu çalışma alanlarında etkin olan örgüt ve yapıların güvenceli destek alması gerekmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının entegrasyon çalışmalar için yeterli ve kalıcı finansal destek alması, tekil ve kısa vadeli düzenlemeler ve programlarla yürütülemez, aksine bu düzenli finansal yönetmeliklerle sağlanmalıdır.

...BİR YANDAN EŞİT DAVRANMAYI VE ENTEGRASYONUN DESTEKLENMESİNİ HEDEFLEYEN YASAL ÇERÇEVENİN HAZIRLANMASI VE ÖTE YANDAN ENTEGRASYON ÇALIŞMALARININ KAMUSAL FİNANSMANININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI ÖZEL BİR ÖNEME SAHİP.

seferber etmek üzere kullanılıyor ve günlük yaşamda da etkisini gösteriyor. İş ve konut arayışı, eğitim sistemi, kamu daireleri ya da sokakta ayrımcılığa rastlamak olanaklı.

İrkçı önyargı yapılarının ele alınması, bu nedenle azınlıkların toplumsal dışlanmasını aşmada yürütülen entegrasyon çalışmaları için önemli bir katkıdır. Sivil toplum kuruluşları ve yerel kamusal girişimler son on yıllarda bilgilendirme, diyalog, görüşmeler, mesleki eğitim ve duyarlılığı artırma çalışmaları aracılığıyla, ırkçı steryotiplerin sorgulanmasına ve toplumsal birlikteliği arttırmaya katkı sundu.

Okul öncesi eğitimde, okul eğitiminde, çıraklıkta ve de işletme ve kamu dairelerinde yürütülen bu önleyici çalışmalar devlet kurumları tarafından yeterince desteklenmiyor ve hatta çoğu kez zorlaştırılıyor ya da kötüleniyor. Buna örnek olarak önceki Hristiyan-Liberal Hükümeti’nin yasalaştırdığı »Aşırılık Özel Hükmü« (Sağcılara karşı çalışma yürüten ve devletten destek alan kurumların anayasaya bağlılığını yazılı olarak onaylama zorunluluğu) gösterilebilir. Bu yasa ile ırkçılıkla mücadele eden ve aşırı sağcılara karşı çalışan girişimler, son yıllarda topyekün şüpheli durumuna düşmüş ve çalışmalarında engellenmiştir.

miştir. Ancak yürürlüğe geçmesinden bir yıl sonra sorumlu mercilere yalnızca 30.000 başvuru yapılmıştır. Dolayısıyla göçmenlerin %90’ı bu olanaktan yararlanmıyor. “Neden?” sorusuna verilecek yanıt çok basit: Yasama organı kabul süreçleri için harç muafiyeti öngörmedi.

Sınav düzenlemekle yükümlü odanın yasal görevini ücretsiz yapabilmesi için gerekli koşulları yaratmak yerine, başvuru sahiplerine 600,00€ harç ödeme zorunluluğu getirilmiştir. Ve bununla da sınırlı kalmıyor, çünkü başvuru sahibi, işlemler için gerekli tasdikli belgelerin ve kopyalarının ücretini de üstlenmekle yükümlendirilmiştir.

Örnek olarak “entegrasyon kursları”

Yabancı ülke vatandaşlarının Almanca öğrenmeleri amacıyla da verilen entegrasyon kursları 2005 yılında “Göç Yasası” kapsamında uygulamaya geçmiştir. Yeni göçmenler ve ayrıca “Bestandsausländer|innen” olarak adlandırılan yerleşik göçmenler, belli koşullarda entegrasyon kurslarına katılmakla yükümlendirilebilmekteler. Kurslarla göçmenlerin Almanca dil edimlerini yükseltmek ve böylece onlara eşit katılım fırsatları yaratılmak isteniyor.

Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları

25 Ekim 2014 • Saat: 10:00

Duisburg-Essen Üniversitesi / Essen Yerleşkesi
Glaspavillon • Universitätsstr. 12

Sempozyum kamuoyuna açıktır!

Konuşmacılar

- Prof. Dr. Kutlay YAĞMUR** (Tilburg Üniversitesi - Hollanda)
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI (Rouen Üniversitesi - Fransa)
Dr. Yeşim KASAP-ÇETİNGÖK (Innsbruck Üniversitesi - Avusturya)
Dr. Bahar OTÇU-GRILMANN (Mercy Koleji - ABD)
Dr. Altay MANÇO (IRFAM Enstitüsü - Belçika)
Dr. Tözün İSA (Metropolitan Üniversitesi - İngiltere)
Dorit GRIGA M.A. (Bern Üniversitesi - İsviçre)
Susanne JACOBSEN-PEREZ (Roskilde Üniversitesi - Danimarka)
Eija KUYUMCU (Stockholm Üniversitesi - İsveç & Finlandiya)
Prof. Dr. Drorit LENGYEL (Hamburg Üniversitesi - Almanya)
Prof. Christine INGLIS (Sydney Üniversitesi - Avustralya)
Dr. Burcu Yaman NTELIOGLOU (Toronto Üniversitesi - Kanada)

Düzenleyen Kurumlar:

PoliTeknik

Politeknik Gazetesi

ÇOKYÖNLÜ EĞİTİM DERNEĞİ e.V.
VEREIN FÜR ALTERNATIVE BILDUNG

Çokyönlü Eğitim Derneği e.V.

info@politeknik.de

PROGRAM

25 Ekim 2014 | Cumartesi

10:00 **Açılış Konuşmaları**

Şule Özkaya (T.C. Essen Başkonsolosu)
PD Dr. Dirk Halm (TAM Vakfı Bilimsel Direktörü)
Ara

10:30

10:45

I. Oturum
Almanya - Avusturya - İsviçre
Prof. Dr. Drorit Lengyel (Hamburg Üniversitesi)
Dr. Yeşim Kasap Çetingök (Innsbruck Üniversitesi - Avusturya)
Dorit Griga M.A. (Bern Üniversitesi - İsviçre)
Ara

12:30

13:00

II. Oturum
Hollanda - Fransa - Belçika
Prof. Dr. Kutlay Yağmur (Tilburg Üniversitesi - Hollanda)
Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı (Rouen Üniversitesi - Fransa)
Dr. Altay Manço (IRFAM Enstitüsü - Belçika)
Ara

14:45

15:00

Sunum
Sylvia Löhrmann (Kuzey Ren Vestfalya Eğitim Bakanı)

15:30

III. Oturum
İngiltere - Danimarka - İsveç & Finlandiya
Dr. Tözün İsa (Metropolitan Üniversitesi - İngiltere)
Susanne Jacobsen-Perez (Roskilde Üniversitesi - Danimarka)
Eija Kuyumcu (Stockholm Üniversitesi - İsveç & Finlandiya)
Ara

17:15

17:30

IV. Oturum
ABD - Kanada - Avustralya
Prof. Christine Inglis (Sydney Üniversitesi - Avustralya)
Dr. Bahar Otçu-Grillman (Mercy College - ABD)
Dr. Burcu Yaman Ntelioglou (Toronto Üniversitesi - Kanada)
Kapanış

19:15

www.politeknik.de

PoliTeknik

info@politeknik.de

Posta adresi: **Politeknik** • Postfach 25 03 48 | 40092 Düsseldorf